

Vesko slavlje na Tabru

Praznik sv. Roka v Nabrežini se bo po deževnem vikendu nadaljeval tudi danes

Pogovor z novo Miss Trsta, trojezično lepoticu iz Ukev Katrin Schnabl

V Podturnu poklon Emilu Komelu

Primorski dnevnik

TOREK, 17. AVGUSTA 2010

št. 193 (19.900) leto LXVI.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

0 0 8 1 7

9 771124 660071

Kaj pa, če to ne bo osamljen primer?

SANDOR TENCE

Upali smo, da o Reziji nekaj časa ne bomo več pisali oziroma, da bomo pisali takrat, ko se bo tam zgodilo nekaj lepega in spodbudnega. Žal se moramo spet vrniti v dolino pod Kaninom, kjer se je občinski svet opredelil za izločitev Rezije iz zaščitnega zakona za slovensko manjšino.

Odlučitve ne bomo ocenjevali s političnega vidika, saj so upravne in politične razmere v Reziji vsem znane, pač pa z vidika zakona in zakonskih postopkov. Zaščitni zakon ne določa procedur za izločitev občine iz seznama narodno mešanih uprav, pač pa pravi, da omenjeni seznam lahko spremeni le predsednik republike na predlog paritetnega odbora za slovensko manjšino. Zakonodajalec je bil ob tem vprašanju očitno optimist, v pričakovanju, da se bo ta seznam širil in ne skrčil, kot bi sedaj hoteli rezijanski občinski upravitelji.

Dogajanja pa si vseeno zaslužijo tudi politični razmislek. Občinski svet v Reziji je namreč prvi občinski svet, ki se je opredelil za takšen pravno zelo vprašljiv korak. Lahko se tolažimo z ugotovitvijo, da je Rezija edinstven in obenem osamljen primer. Kaj pa, če bi se za podobne poteze odločili tudi drugi občinski sveti v videmski pokrajini, kjer so na oblasti desničarji ali pa tisti, ki pravijo, da beneško narečje nima nič skupnega s slovenščino? Dovolj, da pogledamo, kaj se je dogajalo v Špetru in v nekaterih sosednjih občinah, katerih župani so pisali zunanjemu ministru Frattiniju in ga dejansko pozvali, naj Rim prekliče vsakršno podporo tamkajšnji dvojezični šoli.

ITALIJA - Ljudstvo svobode kritizira predsednika republike

Napolitano zavrača očitke desne sredine

Berlusconi nekoliko omilil zahtevo po predčasni volitvah

VIDEM - Sklep občinskega sveta

Občina Rezija zahteva izločitev iz zaščitnega zakona za Slovence

VIDEM - Občina Rezija hoče biti izločena iz zakona za slovensko manjšino. Tako se je opredelil občinski svet na predlog župana Sergia Chinesaja, ki je doživel podporo svetnikov večine in enega opozicijskega predstavnika, druga dva

svetnika opozicije pa sta se vzdržala. Rezija je prva občina iz seznama 32 občin Furlanije-Juljske krajine, ki noče več biti v sklopu zaščitnega zakona za Slovence. Za vključitev Rezije v zaščitni zakon je Občina zaprosila 25.9.2002 (župan Sergio

Barbarino), januarja 2009 pa je župan Barbarino zaprosil tudi za vključitev Rezije v seznam občin, kjer se na osnovi dekreta predsednika FJK izvaja t.i. vidna dvojezičnost (italijanščina in rezijansko narečje). Na 3. strani

RIM - Predsednik republike Giorgio Napolitano zavrača očitke desne sredine, ki pritiska na Kvirinal, da v primeru vladne krize takoj razpusti parlament in razpiše predčasne volitve. »Če mislijo, da sem kršil ustavo, imajo vse možnosti, da zahtevajo mojo odstavitev,« je dejal Napolitano. V mislih je imel besede podpredsednika poslancev Ljudstva svobode Maurizioja Bianconija, ki mu je glasno in polemično očital pristranskost.

Silvio Berlusconi se medtem, kot kaže, ne mudi več z zahtevo po predčasni volitvah. V primeru volitev bi namreč v desni sredini glasove pridobil le Umberto Bossi in to na škodo Berlusconijeve stranke Ljudstva svobode.

Na 4. strani

Sporne kraške poroke sodniki ne bodo ovirali

Na 6. strani

Pri Andreju Miliču upajo na bogato letino

Na 7. strani

Kopanje v Tržiškem zalivu usodno za moškega iz Štandreža

Na 12. strani

Mlada motorista trčila pri Romansu

Na 12. strani

V Gradišču množičen beg priseljencev

Na 12. strani

KOLUMBIJA - Sreča pri strmoglavljenju boeinga 737

Od 131 potnikov in članov posadke na krovu letala umrl samo eden

BOGOTA - Na kolumbijskem otoku San Andres je med pristajanjem včeraj strmoglavil boeing 737 s 131 ljudmi na krovu. Čeprav se je letalo prelomilo na tri dele (na posnetku Anse), je umrla le ena oseba. Po podatkih poročnika kolumbijskih zračnih sil Davida Barreta pa preiskovalci že preiskujejo trditve, da je letalo zadela strela pred pristajanjem na otoku San Andres okoli 190 kilometrov vzhodno od obale Nikaragve.

Na krovu letala, ki je vzletelo v kolumbijski prestolnici Bogota, je bilo 125 potnikov in šest članov posadke. Umrla je ena oseba, okrog sto pa je poškodovanih.

GORICA - Sklep občinskega odbora

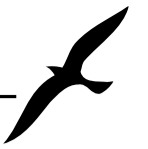
V središču mesta odslej stopnišče Giorgio Ursi

GORICA - Stopnišče v središču Gorice bo nosilo ime po Giorgiu Ursiju, slovenskem kolesarju, ki je osvojil srebrno kolajno na olimpijskih igrah v Tokiu leta 1964 in ki je v zamejskih športnih krogih poznan tudi kot Jurij Uršič.

Občinski odbor je sicer vsega skupaj odobril pet poimenovanj; ploščad pred telovadnico Palaconi na Rojcah bo tako nosila ime po boksarju Luigiju Musini, dalje pa so poimenovali krožišče po diviziji Gorizia, stopnišče po iredentistu Carlu Corubolu in ulico pri sejemskega razstavišču po senatorju Francescu Maraniju.

Na 13. strani

SLOVENIJA - HRVAŠKA - Po predlogu skupine poslancev opozicije ustavnemu sodišču

Slovenska vlada proti zadržanju izvajanja arbitražnega sporazuma

Zahtevo je vložilo 37 poslancev iz SDS, SNS in SLS - Ustavno sodišče zadeve še nima na dnevnem redu

LJUBLJANA - Slovenska vlada se je včeraj na dopisni seji izrekla proti začasnemu zadržanju izvajanja arbitražnega sporazuma med Slovenijo in Hrvaško, kar je ustavnemu sodišču predlagala skupina poslancev v njihovi zahtevi za oceno ustavnosti zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma. Vlada meni, da predlagatelj niso izpolnili postopkovnih predpostavk za zahtevo.

Zadržanje izvrševanja zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma bi imelo "težko popravljive škodljive posledice na položaj Republike Slovenije v mednarodnih odnosih," zato vlada nasprotuje tej zahtevi, so sporočili iz vladnega urada za komuniciranje (Ukom).

Vlada meni, da je arbitražni sporazum skladen z ustavo, saj je ustavno sodišče 23. marca to enkrat že potrdilo, od takrat pa po mnenju vlade ni nobenih novih dejstev. Prav tako so na vladi ponovili mnenje, da z izvrševanjem arbitražnega sporazuma ne bo moglo priti do neustavne situacije.

Zahtevo za presojo zakona o ratifikaciji arbitražnega sporazuma je 2. avgusta vložila skupina 37 poslancev iz SDS, SNS in SLS. Po njihovem mnenju je namreč zakon o ratifikaciji sporazuma neustaven, ustavnemu sodišču pa so predlagali, da do svoje končne odločitve zadrži njegovo izvrševanje.

Na ustavnemu sodišču so povedali, da zahteva še ni uvrščena na sejo sodišča, izven predvidenega zaporedja dela pa v tem trenutku ni predviden niti poseben sklic seje. Dnevni red prve redne jesenske seje, ki bo, kot piše na spletni strani sodišča, 16. septembra, pa bo kot običajno znan nekaj dni pred samo sejo.

Generalni sekretar sodišča Erik Kerševan je še povedal, da bo ustavno sodišče zahtevo, ki sicer nima oznake prednostno, obravnavalo po predpisnem postopku in ob spoštovanju pravil o vrstnem redu obravnavanja zadev. Tako kot pri drugih zadevah "pa si bodo tudi pri tej seveda prizadevali za čimprejšnjo obravnavo".

Zakon o ratifikaciji sporazuma so državljani na referendumu potrdili 6. junija, v veljavo pa je stopil 31. julija. (STA)

Ustavno sodišče je enkrat že razsodilo, da arbitražni sporazum ni protustaven

SLOVENIJA - Številna velikošmarenška bogoslužja

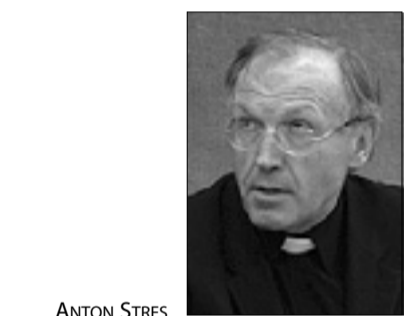
Nadškof Stres pozval k solidarnosti

Slovenski škofje o nujnosti skrbi za ljudi - Na Brezjah slovenski metropolit govoril tudi o pomenu trdnosti družine

BREZJE - Ljubljanski nadškof Anton Stres je na praznik Marijinega vnebovzeta tisočem zbranih romarjev na Brezjah spregovoril o družbeni pravičnosti in družini kot zavetju v stiski. Dotaknil se je tudi leta evharistične preнове, kongresa v Celju in napovedal, da bo sledilo leto dobrotelstva in solidarnosti.

Med poslanstvi cerkve je Stres v uvodu poudaril dobrotelstvo, dejavno krščansko ljubezen, solidarnost in zavzemanje za družbeno pravičnost. Ob tem je izpostavil, da smo v zadnjem času priča hudim krivicam, ki se množično dogajajo delavcem v nekaterih slovenskih podjetjih. "Po-teptana pravičnost je nedopustna in sramotna," je dodal.

Osnovne pravičnosti v družbi ni mogoče zagotavljati brez učinkovitega zatiranja samovolje posameznikov, je poudaril Stres. A po njegovem mnenju imajo odgovorni v državi, ki imajo nalogo in zato tudi ustrezna sredstva za preprečevanje takšnih krivic, dolžnost, da to čim prej v praksi tudi zagotovijo. "Slednje velja za pravice domačih in tujih delavcev," je še poudaril.

ANTON STRES

V nadaljevanju se je ljubljanski nadškof ustavil še pri stiski družin in otrok. Izrekel je priznanje staršem v enostarševskih družinah za dvojni trud pri vzgoji otrok, a dodal, da je za otroke "najbolje, najbolj zaželeno in najbolj obetavno, če lahko doživljajo skrbno in odgovorno očevsko avtoriteto ter brezpogovorno materinsko ljubezen in nežnost". Po mnenju Stresa so urejene družine bolj kos težavam, ki jih prinaša sodoben način življenja.

Ostali slovenski škofje so darovali maše v različnih romarskih središčih po Sloveniji. V svojih pridigah so opo-

zorili predvsem na gospodarske razmere in na krivice, ki se dogajajo mnogim delavcem, pa tudi opozorili na pomen družine.

Mariborski nadškof metropolit Franc Kramberger je v pridigi med mašo na Ptujski Gori opozoril, da v družbi ne bo več poštenosti in solidarnosti, če si ne bo vsak posameznik prizadeval biti bolj pošten in če se bo vsak zapiral vase in gledal zgolj na svoje koristi. Dotaknil se je tudi družin in opozoril na pomen tradicionalne družine.

Opozoril je tudi na potrebo po večji enotnosti slovenskega naroda. Enotnosti naroda po prepričanju Krambergerja ne morejo zagotoviti ne ideologija ne materializem ali kak drug 'izem' ne strankarstvo ne politika ne sekta. Ampak je to poslanstvo Cerkev.

Mariborski nadškof pomočnik Marjan Turnšek je na Homcu pri Slovenj Gradcu izpostavil pomen dobrotelstva in solidarnosti, tudi v luči razmer v Preventu in Vegradu. Po njegovih besedah to ni sta osamljena primera, poleg neposredne

pomoči delavcem pa je po besedah Turnške nujno tudi iskanje dolgotrajnih rešitev.

Koprski škof Metod Pirih pa je romarje na Sveti Gori opozoril na zanikanje vere s strani mnogih. "Kako pomembno je, da Boga upoštevamo v zasebnem in javnem življenju, da upoštevamo božje in naravne zakone glede dostojanstva vsake človeške osebe, glede zakona in družine, glede vzgoje in enakosti, kot tudi glede resnične in odgovorne svobode," je opozoril.

Kardinal Franc Rode pa je že v sobotni pridigi v Novi Štifti opozoril na vedno večjo sekularizacijo družbe. Ocenil je, da so zakoni današnje družbe pogosto v nasprotju z božjimi in pri tem izpostavil spoštovanje spočetega življenja, zakonske zveze in družine.

Okrcal je medije, ki da ustvarjajo neresnosti, ignoranco, neprijaznost in celo sovraštvo do kristjanov in do Cerkve. Rode razlog za to vidi v tem, da "nismo sposobni sprejeti naše preteklosti, ker imamo problematičen odnos do svoje zgodovine". (STA)

V FJK prihodnji ponedeljek cepilna akcija proti steklini

TRST - S prihodnjim ponedeljkom, 23. avgusta, bo na ozemlju Furlanije-Julijske krajine spet stekla akcija za preprečevanje stekline z oralnim imuniziranjem lisic. Deželni odbor FJK ob tem opozarja, da bodo cepitvene vabe najprej postavili na območju severno od predalpskega pasu na nadmorski višini čez 600 metrov. 10. septembra se bo nadaljeval drugi del ukrepanja, ki bo zajel ostalo deželno ozemlje. Vabe s cepivom bodo temne barve, sestavljala pa jih bo zmes ribje moke, v kateri bo skrita kapsula cepiva. Vabe bodo raztresli po ozemlju iz helikopterja. Pozneje bo lahko potrebno tudi dodatno ročno postavljanje cepivnih vab na območjih, kjer ne bo mogoča uporaba helikopterja, kar pomeni predvsem v bližini naselij. Na sedežih občinskih uprav in oddelkov zdravstvenih podjetij za preventivo so razobešeni informativni plakati, delijo pa tudi zgibanke. Območja, na katerih poteka cepilna akcija, so označena z ustreznimi napismi.

Videmska univerza v evropskem projektu na področju nanotehnologije

VIDEM - Skupina za nano elektroniko na inženirski fakulteti videmske univerze se je vključila v evropski projekt Nano-Function, ki ga financira Evropska unija v okviru sedmega okvirnega programa 2007-2013. Pri projektu sodeluje mednarodna mreža s 15 partnerji iz nekaterih največjih evropskih javnih in zasebnih raziskovalnih centrov na področju nanotehnologij. Cilj projekta je razvoj novih možnosti uporabe elektronskih mikro in nanotehnologij, kot tudi realizacija inovativnih komponent z uporabo sposobnosti projektiranja in izvedbe majhnih inteligentnih predmetov, ki lahko znatno razširijo področje uporabe elektronike za izboljšanje kakovosti življenja.

Brezupno stanje ženske z izvijačem v glavi

PORDENON - Neko 38-letno Romunko so včeraj popoldne našli nezavestno v stanovanju v kraju Montereale Valcellina. Ženska je imela v glavo zarit izvijač, ki ji je povzročil globoko rano v glavi. V bolnišnici ji skušajo rešiti življenje, a je upanje majhno.

Neapeljčanka je spodletela

LIGNANO - Na parkirišču nekega supermarketa v Lignanu so karabinjerji včeraj aretirali mlajša Neapeljčanka, ki sta prihajala iz trgovine, kjer sta nakup plačala s ponarejenim 20-evrskim bankovcem. Pri sebi sta imela še druge ponarejene bankovce, oba pa sta stara znanca organov javne varnosti.

DUTOVLJE - Srečanje in okrogla miza v krajevnem socialno - varstvenem zavodu

Skupina Iz-hod si prizadeva za drugačne možnosti bivanja oseb z dolgotrajnimi motnjami v duševnem zdravju

DUTOVLJE - V petek je Socialno varstveni zavod Dutovlje, ki je zavod za odrasle osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju in/ali razvoju obiskala skupina IZ-HOD. Skupina IZ-HOD je samoorganizirana skupina ljudi oziroma civilna pobuda, ki že od 18. julija pešači po različnih institucijah v Sloveniji. Svojo pot so začeli v Zavodu Hrastovec - Trate v Slovenskih goricah, zaključili jo bodo v Ljubljani 24. avgusta, kjer bodo svoje ugotovitve v zvezi z željami in pričakovanji posameznikov posredovali županu, vladi in predsedniku države. Celotna pot bo dolga nekaj manj kot 700 km. Za ta pohod so se odločili, ker želijo širšo javnost opozoriti, da se ne strinjajo, da se ljudi z različnimi težavami v duševnem zdravju obravnava v bolj ali manj zaprtih ustanovah, kot so psihiatrične bolnišnice, prevzgojni zavodi, domovi za ostarele, posebni zavodi. Na ta način se jih iztrga iz njihovega domačega okolja. Vsi, ki so izkusili dolgotrajno stisko zaradi boleznih, starosti, duševne stiske, telesne ali duševne oviranosti, imajo le 50% možnosti, da ostanejo izven ustanove.

Skupina IZ-HOD je v sodelovanju z gostiteljem - SVZ Dutovlje - o zgoraj navedeni problematiki v zavodu organizirala odprto tribuno

na temo »Odpiranje zavodov in premik stanovalcev v skupnost s poudarkom na spoštovanju temeljnih človekovih pravic«. Tribune se je udeležilo veliko povabljenih: predstavniki občine in lokalnega okolja, sorodnih ustanov v občini, predsednik in trije člani sveta zavoda, stanovalci in zaposleni zavoda. Vsi, ki jih proces odpiranja zavoda najbolj zadeva.

Rdeča nit pogovora je bila ugotovitev enega izmed pobudnikov skupine IZ-HOD dr. Vita Flakerja, profesorja na Fakulteti za socialno delo v Ljubljani, da se večina uporabnikov in zaposlenih strinja s predlogom, da je potrebno oskrbo iz institucij preusmeriti na posameznika v skupnosti. Nekateri vidijo tudi kup ovir, predvsem v denarju. Dejstvo pa je, da je Slovenija med najbolj institucionaliziranimi državami na svetu: več kot 20.000 ljudi je nastanjenih v različnih ustanovah. Zato je treba razviti različne oblike podpore posameznikom v skupnosti, v domačem okolju in reorganizirati sedanje ustanove tako, da bodo uporabniki bivali v manjših bivalnih enotah. V SVZ Dutovlje v zadnjih letih ta proces intenzivno teče, v bivalnih enotah živi 14 % stanovalcev, letos bo preseljenih v novo bivalno enoto še deset ljudi. Odpiranje doma in prosto gi-

Gledališko plesna skupina SVZ Dutovlje je pripravila tudi predstavo Tisoč in ena noč

banje stanovalcev pa v neposrednem okolju poraja veliko odprtih vprašanj, ki jih mora ustanova reševati skupaj z okoljem.

Po zaključku tribune je sledila predstava gledališko plesne skupine SVZ Dutovlje Tisoč in ena

noč in plesni nastop Društva študentov invalidov Slovenije. Po večerji se je glasbeno - zabavna točka zaključila z nastopom DJ Theriassa. Nekaj stanovalcev se je naslednji dan pridružilo pohodnikom, ko so dan nadaljevali pot proti Stari Gori.

VIDEMSKA POKRAJINA - Sklep občinskega sveta na predlog župana Chineseja

Občina Rezija noče več biti v zaščitnem zakonu za Slovence

VIDEM - Občina Rezija zahteva izločitev iz državnega zakona za slovensko manjšino. Tako se je opredelil občinski svet na predlog župana Sergia Chineseja, ki je doživel podporo svetnikov večine (desna sredina) in enega opozicijskega predstavnika, druga dva svetnika opozicije pa sta se vzdržala. Županu in njegovi upravi sta očitala, da je bila seja sklicana brez predhodne poglobitve obravnavanega vprašanja in da o tako pomembnih zadevah nikakor ne gre razpravljati 13. avgusta. Formalno gledano se je občinski svet za izločitev Rezije iz zakona 38 vsekakor opredelil soglasno.

Rezija je prva občinska uprava s seznama 32 občin Furlanije-Juljske krajine, ki noče več biti v sklopu zakona za slovensko manjšino. Za vključitev Rezije v zaščitni zakon je Občina zaprosila 25.9.2002 (župan Sergio Barbarino), januarja 2009 pa je župan Barbarino zaprosil tudi za vključitev Rezije v seznam občin, kjer se na osnovi dekreta predsednika FJK izvaja t.i. vidna dvojezičnost (italijanščina in rezijansko narečje). Aktualna uprava, ki jo vodi župan Chinese, očitno postavlja na glavo vse sklepe Barbarinove uprave, ki je bila tudi desnosredinsko usmerjena.

Chinese je na občinski seji povedal, da je občinski odbor še pred sklepom občinskega sveta poslal v Rim vso dokumentacijo, »ki naj bi dokazovala, da Rezija in Rezijani nimajo nič skupnega s Slovenci.« Te »ute-meljivke« so poslali predsedniku republike Giorgiu Napolitanu in predsedniku vlade Silviu Berlusconiju. Župan ni omenil paritetnega odbora za slovensko manjšino, ki ima odločilno besedo pri vključitvi in tudi pri morebitni izločitvi posamezne občine iz seznama zaščitnega zakona.

S prošnjo za izločitev Rezije iz zakona 38 smo hoteli zaščititi obstoj rezijansčine, »ki nima nič skupnega s slovensčino,« je ponovil Chinese. Ob tej priložnosti je občinski svet tudi izrazil željo, da bi Rezijo kot sestavni del furlanske skupnosti vključili v ozemlje zakona 482 (zaščita jezikovnih skupnosti). »Rezijani se imamo najprej za Rezijane, potem se čitimo Italijane in nato še Furlane,« je poudaril Chinese. Petkovo občinsko sejo je spremljalo okoli petdeset Rezijanov, v glavnem izseljencev, ki se poleti vračajo domov. S ploskanjem in vzklikanjem so bučno pozdravili odločitev občinske skupščine.

S.T.

Kaj pravi zakon 38

Zaščitni zakon v četrtem členu določa, da vključitev občine v uradno narodno mešano ozemlje lahko zahteva najmanj 15 odstotkov volilcev in volilk ali pa tretjina občinskih svetnikov. Za to pot so se odločile vse narodno mešane uprave. Seznam 32 občin Furlanije-Juljske krajine je z odlokom odobril predsednik republike Giorgio Napolitano.

Zakon ne govori o možnosti, da bi se posamezna občina sama izločila iz zgoraj navedenega seznama, pač pa pravi, da je ta seznam mogoče spremeniti z odlokom predsednika republike na predlog paritetnega odbora za slovensko manjšino. Še kar zapletena procedura, ki štiti slovensko manjšino in obenem tudi manjšino (opozicijo) v občinskih svetih.

Rezijanski kulturni dom na Ravanci, ki je žarišče kulturnega življenja v Reziji

ZDRAVSTVO - Svarilo slovenskega infektologa

Bakterija NDM-1 se ne sme razširiti

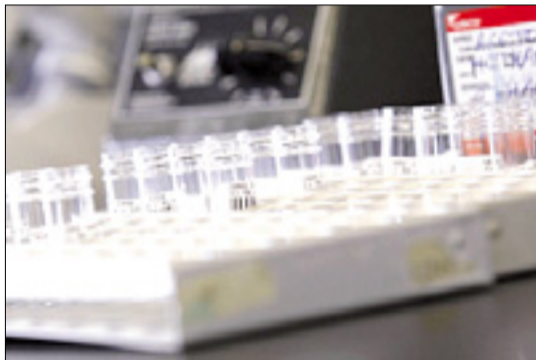
Nova bakterija je odporna na najmočnejše antibiotike, razširjena pa je predvsem v bolnišnicah v Pakistanu in Indiji

LJUBLJANA - Nova bakterija NDM-1 je običajno v črevesu in je postala odporna tudi na najmočnejše antibiotike, je povedal infektolog Milan Čizman. Čeprav bakterije v Sloveniji za zdaj niso zaznali, mora zdravstvo bakterijo NDM-1 po njegovem zelo resno vzeti in vse storiti, da se ne razširi. Še posebej zato, ker v petih letih še ne bo novega antibiotika.

Milan Čizman, sicer infektolog pediater s Klinike za infekcijske bolezni in vročinska stanja Ljubljanskega univerzitetnega kliničnega centra, je opozoril na nevarnost prenosa genetskega materiala še na druge bakterije, ki so že odporne. Potem bi se vrstile okužbe z bakterijami brez učinkovitih zdravil, saj v naslednjih petih letih po besedah Čizmana ne pričakujejo novih antibiotikov. "Zato je treba storiti vse, da se ta bakterija ne bi razširila," je poudaril in dodal, da se je NDM-1 sodeč po prvih primerih zaenkrat razširila predvsem v Indiji in Pakistanu.

Kaže, da so se ti ljudje zdravili v tamkajšnjih bolnišnicah in po vrnitvi v Evropo so to odporno bakterijo prinesli s seboj. V Evropi se je bakterija ponekod tudi razširila in sicer od enega bolnika na drugega, pojasnjuje Čizman.

Super bakterijo, kot ji še pravijo, so najprej zabeležili v britanskih bolnišnicah, od koder poročajo že o 37 primerih, o njej poročajo tudi iz ZDA, Kanade,

Epruvete s testnimi primeri bakterije NDM-1 ANSA

Avstralije ter več evropskih držav. V Belgiji je padla že prva žrtev.

Infektolog Čizman pravi, da v Sloveniji obstajajo bakterije tudi iz te skupine, ki so lahko odporne na najmočnejše antibiotike. Super odpornost omenjeni bakteriji sicer daje gen za encim, ki so ga poimenovali NDM-1 (New Delhi metallo-beta-laktamaza).

Nevarnost za okužbo s to bakterijo obstaja v Sloveniji samo v primeru, če bi se nekdo zdravil v Indiji ali Pakistanu in bi potem prišel v Slovenijo ter se nato zdravil zaradi neke druge okužbe. Pri takšnem

bolniku bi slovenski zdravniki po Čizmanovih besedah morali iskati, ali je okužen s super bakterijo. NDM-1 je namreč prisotna v bolnišnicah v Indiji in Pakistanu, kjer ljudje, predvsem iz Evrope in ZDA prihajajo na cenejše, pogosto lepote operacije.

"Evropa se boji, če bi se bakterija razširila oz., da bi se gen za encim, ki nosi to odpornost, razširil še na druge bakterije. Genetski material lahko gre z ene bakterije na drugo," navaja Čizman in dodaja, da je treba zelo paziti na dobro higieno v bolnišnicah.

Katja Seme z Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo ljubljanske medicinske fakultete pa je povedala, da z rutinskimi testi lahko tudi tako odporno bakterijo "najdejo in prepoznajo". Vendar ne morejo s temi testi ugotoviti, da gre za NDM-1, zato zaenkrat delajo le v referenčnih laboratorijih v Angliji in v ZDA. "Drugače pa bakterije, ki so tako odporne, lahko prepoznajo že s čisto običajnimi testi," pravi.

Prvič je bila ta encim pri bakteriji, izolirani v Evropi, opisan leta 2009 pri bolniku, ki je bil na posegu v Indiji. Sicer pa ni treba iti v Indijo, da se okužiš z NDM-1. Kar se Evrope tiče, so po trditvah Katje Seme najslabše razmere v Grčiji zaradi velike razširjenosti bakterij, ki izločajo karbapenemaze, se pravi tudi NDM-1. (STA)

KNJIŽEVNOST - Od 15. do 19. septembra bo potekal priljubljeni festival Pordenonelegge

Pordenon bo spet stičišče ljubiteljev knjig

Med številnimi imeni svetovne književnosti tudi Boris Pahor, Suzana Tratnik, Andrej Blatnik in Jurij Hudolin - Tudi predavanja, gledališke predstave, koncerti

PORDENON - Vse je skoraj nared za letošnji literarni festival Pordenonelegge, ki bo v tem mestu potekal že enajstič. Od 15. do 19. septembra se bo v mestu zvrstilo sto petdeset dogodkov, katerih nesporni protagonisti bodo knjige in njihovi avtorji.

Med petdnevni dogajanjem bodo mesto obiskali pisatelji svetovnega slovesa, na primer Paco Ignacio Taibo II, španski pisatelj, ki živi v Mehiki, njegovi romani pa so prevedeni v preko dvajset jezikov. Maroški pisatelj Tahar Ben Jelloun, avtor svetovne uspešnice Kako sem hčerki razložil rasizem, ki bo s pomočjo svojega najnovejšega romana tokrat spregovoril o ljubezni in ločitvi v arabskem svetu.

A tudi stoletnik Gillo Dorfles, v Trstu rojeni mislec, kritik in umetnik, ki bo v pogovoru z Lorenzom Michellijem spregovoril o svojem razgibanem ustvarjalnem življenju. Ali mojster italijanskih srhljivk Dario Argento, starosta italijanskih novinarjev Eugenio Scalfari, filozof Umberto Galimberti, pevec Franco Battiato, igralka Michele Placido in Dario Vergassola, novinar in pisatelj Massimo Gramellini ...

Pordenon bo ponovno gostil tudi tržaškega pisatelja Borisa Pahorja, na sporedu pa je tudi srečanje z mlajšo generacijo slovenskih književnikov; v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev pri-

rejajo namreč okroglo mizo L'Europa oltre confine (Evropa preko meje), na kateri bodo sodelovali Veronika Simoniti, Suzana Tratnik, Andrej Blatnik in Jurij Hudolin. (pd)

»Strah vzbujajoči«
Dario Argento
(levo)
in Jurij Hudolin
med pesniškim
večerom
v tržaškem
Kulturnem domu

KROMA

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

REPENTABOR - Ob 15. avgustu

V nedeljo osrednji verski del praznovanja

Dopoldansko mašo je vodil tržaški škof Crepaldi, popoldansko pa domači župnik Bedenčič

Tudi letos se je na Repentabru ob velikem šmarnu ponovilo tradicionalno romarsko srečanje, ki že vrsto let poteka ob krščanskem prazniku Marijinega vnebovzetja ter na kraški grič ob meji privabi množico Marijinih romarjev z obeh strani. Letos je prireditelj prazničnega štiridnevja nekoliko zgodilo vreme, saj sta bila petek in sobota oblačna in deževna. Sonce se je namreč nad tem delom Krasa prikazalo komaj v nedeljo dopoldne.

Nedeljski spored je kot že tradicionalno uvedla romarska sveta maša ob osmi uri zjutraj, glavno predpoldansko bogoslužje pa se je pričelo ob desetih. Zaradi negotovega vremena je letos potekalo v cerkvi in ne kot tradicionalno na prostem v senci košatih lip. Dopoldansko sveto mašo je daroval nadškof in tržaški škof mons. Giampaolo Crepaldi, in sicer ob sodelovanju domačega župnika Antona Bedenčiča. Crepaldi, ki je vodenje tržaške cerkve prevzel pred manj kot letom dni, je tudi tokrat izrekel nekaj besed v slovenščini, bogoslužje je zato potekalo večjezično. V svoji homiliji je nadškof Crepaldi poudaril končni cilj vsakega življenja kristjana, ki je stremenje k večnemu. Nadškof je nato povzel zgodovino dosejanega praznovanja velikega šmarna, ki ga je papež Pij XII. proglasil leta 1950. Verovanje krščanskega človeka v vnebovzetje pa je že veliko starejše. K nam je prišlo z vzhoda, saj so tam že v šestem stoletju praznovali Dormitio ali Spanje Božje Matere. Kristjani verujejo, da je na praznik Marijinega vnebovzetja Kristusova mati prišla v blaženost z dušo in telesom. Crepaldi je nato prisotnim dejal, da je prav Marijin pogled vodilo vsem kristjanom, naj s prenovljenim upanjem gledajo na ta njen svetli in veličastni znak.

Po zaključku dopoldanske maše se je množica romarjev zadržala v siju prijetnega sonca nad Tabrom, prireditelji pa so seveda tudi letos poskrbeli za gostitve z domačimi dobrotami, med katerimi seveda niso mogli zmanjkati kuhani štruklji. Še pred popoldansko sveto mašo, ki se je pričela ob petih, so se iz zvonika oglasile melodije pritrkovalcev ZCPZ.

Domači župnik Anton Bedenčič, ki je vodil popoldansko romarsko sveto mašo, je v svoji homiliji poudaril edinstvenost Marijinega svetišča na Repentabru, saj je večina slovenskih župnij v zaledju Trsta oziroma njegovi okolici posvečena svetnikom. Češčenje božje matere Marije pa je na Slovenskem zelo zakoninjeno, o čemer prča kopica Marijinih svetišč - Svete Višarje, Ptujška gora, Sveta gora itd. Bedenčič je nato dejal, da je zatekanje pod plašč Marije mogoče le ovrednotiti v moči vstalega Kristusa. S svojim vstajenjem je ta premagal smrt in odrešil človeka.

Praznično štiridnevje se je na Repentabru zaključilo sinoči, in sicer s praznovanjem farnega zavetnika svetega Roka, ki goduje 16. avgusta. Ob sveti maši so tudi letos kot že tradicionalno s svojimi melodijami nastopili godbeniki iz Nabežine, kjer se prav tako časti tega krščanskega svetnika. (ps)

Levo posvetni del praznovanja, desno in spodaj pa verski

KROMA

TABOR - V cerkvi

Klavirski koncert v okviru festivala Med zvoki krajev

V soboto zvečer je praznovanje obogatilo tudi klavirski koncert, ki ga je Občina Repentabor pripravila v sodelovanju s Progetto musica in s prispevkom Pokrajine Trst

KROMA

Hladnokrvni policisti preprečili samomor

V nedeljo pozno popoldne se je na nadvozu pri katinarski bolnišnici odigrala prava drama, ki se je po zaslugi skupine hladnokrvnih policistov dobro končala. Mlad avstrijski državljan, je na hitri cesti prekoračil zaščitno ograjo in se usedel na rob nadvoza. Noge so mu bingljale nad več deset metrov globokim prepodom. Opazilo ga je več voznikov in telefon št. 113 je začel brniti. Prihiteleti so policisti, ki so vzpostavili dialog z mladeničem in ga poskusili pomiriti. Medtem so morali poditi radovedneže, ki so se ustavili, da bi prisostvovali prizoru. Prometna policija in tržaški mestni redarji so odsek začasno zaprli za promet, da bi se dotok vozil zmanjšal. Policistom je na poslednjem telefonsko povežati Avstrijca in njegove starše, ki so bili na letovanju na Hrvaškem. Kljub temu se mladenič ni hotel vrniti na cesto, s časom je postajal položaj vse bolj zaskrbljujoč. Po približno dveh urah so se policisti odločili, da mladeniča spravijo na varno s silo. Skupaj so ga bliskovito prijeli in s težavo povlekli do praznega cestišča. Mladi moški je bil močno zmeden, ugotovili so, da je zaužil precej psihotropnih zdravil in alkohola. Na prizorišču se je z njim ukvarjalo zdravstveno osebje, ki ga je nato odpeljalo v bližnjo bolnišnico. Trije policisti so si v akciji lažje poškodovali roke in vrat. Njihovi kolegi so na poslednjem ugotovili, da je Avstrijec s svojim avtomobilom sam privozil do katinarskega nadvoza. Vozilo je bilo parkirano v bližini, predali so ga staršem, ki so prihiteleti iz Hrvaške.

Prijavili 80-letnico, ki stanuje v avtodomu

Odredba tržaškega župana iz leta 2004 prepoveduje kampiranje na območjih, ki niso izrecno namenjene prikolicam in avtodomom. Zaradi kršenja omenjenega pravila so neizprosnosti mestni redarji nazadnje prijavili sodstvu 80-letno sintsko gospo, ki stanuje v avtodomu v Ul. Miani (pri športni palači). Njen 48-letni sin ima stalno bivališče v nekem stanovanju, gospa pa v skladu s tradicijo živi v avtodomu. Mati in sin, ki sta rojena v Trstu, sta bila v nedeljo še vedno z vozilom na istem mestu, kljub temu, da so redarji pred dnevi napisali globo. Tokrat je gospo doletela celo sodna prijava.

POMOČ KOPALCEM V nedeljo več reševalnih akcij v Tržaškem zalivu

Veliki šmaren je marsikdo preživel ob morju: nekateri so poiskali osvežitev s plavanjem v morskih valovih, drugi so se v zaliv podali na krovu svojih čolnov.

Med številnimi prijetnimi nedeljskimi izleti, ki so brezskrbno minili, pa bi se nekateri lahko slabo končali. K sreči so pravočasno posegli agenti pomorske policije in pristaniške kapitanije, ki so kopalce pripeljali na varno.

Najprej so v jutranjih urah posegli agentje pomorske policije iz Devina, ki so na obali pod starim devinskim gradom rešili plavalko v težavah; zaradi slabosti namreč ni mogla več iz vode in se je prestrašeno oprijela skale, dokler je niso agenti potegnili na krov in odpeljali v devinski portič. Tu ji je potrebno pomoč nudila reševalna ekipa 118.

Kar nekaj dela je imela tudi pristaniška kapitanija, ki je v popoldanskih urah pri Devinu priskočila na pomoč čolnu v težavah. Okrog 19. ure pa so njeni agentje posegli pri Lazaretu, kjer so iz zagate rešili čoln, na katerem je bila mlada nosečnica s svojim partnerjem.

NABREŽINA - Zaradi slabega vremena

Praznik sv. Roka se nadaljuje še danes

Drevi bo nastopil narodno-zabavni ansambel Roka Žlindre - Še so odprte razstave, na trgu pa stojnice

Dež jo je konec tedna pošteno zagodel Nabrežincem, ki so morali na vrat na nos spremeniti program tradicionalnega praznika sv. Roka. Tako petkov kot sobotni popoldan oziroma večer je namreč lilo kot iz škafa, tako da je bil dogajanje na trgu pred cerkvijo ohromljeno. Po budniki, se pravi domača društva in devinsko-nabrežinska občinska uprava, so se zato domenili, da bodo praznik podaljšali še za en dan, to je še danes.

Medtem ko je bil petkov spored v določeni meri rešen, saj sta bili srečanja s pisateljema Jamesom Davisom in Borisom Pahorjem pod varno streho Grudnovne rojstne hiše (le večerni ples z ansamblom Roka Žlindre je odpadel), je sobotno dogajanje dobesedno splavalo po vodi: odpadel je tako nastop folklorne skupine Gradina iz Ilirske Bistrice kot tudi plesni večer s skupino Primorski fantje. Nedeljsko vreme je bilo nedvomno lepše, tako da se je veliko ljudi v večernih urah zbralo na trgu, kjer je nastopila Irene Pahor s kabaretno predstavo, včeraj pa je zaživela priljubljena tombola v prireditvi SK Devin.

Da bi obiskovalcem nabrežinskega praznika vseeno postregli še z večerom dobre glasbe, so se odločili, da v goste drevi spet povabijo Roka Žlindre. Na glasbenem področju se v zadnjem času njegovo ime vse bolj odmevno pojavlja. Gre za mlad ansambel, za trio zasedbo z diatonično harmoniko, z večglasnim fantovskim petjem in z dekliskim vokalom za dodatek. Ansambel je v sodelovanju s skupino Kalamari letos zmagal na Emi 2010 s pesmijo *Narodno zabavni rock*, maja pa je nato zastopal Slovenijo na pesmi Evrovizije v Oslu.

Seveda si lahko danes še ogledate razstave po vasi in se zaustavite ob enogastronomski ponudbi stojnic posejanih po trgu.

V nedeljo se je na nabrežinskem trgu zbralo veliko ljudi: nekateri so se zabavali ob igrivem kabaretnem nastopu igralko Irene Pahor, drugi pa so si ogledali razstave - objavljamo še fotografiji zbirki in maket na ogled na sedežu SKD Igo Gruden

KROMA

AVTOBUSI Šolske vozovnice

Tržaško podjetje Trieste Trasporti sporoča, da je tudi letos možen nakup šolskih vozovnic, s katerimi se dijaki oziroma študentje peljejo na avtobusnih progah tržaške pokrajine. Vozovnice so uporabne od 1. septembra do 30. junija, stanejo pa 190,25 evrov (za eno samo progo) oziroma 239,10€ (za vse proge). Družine, v katerih je več študentov, bodo deležne dodatnega popusta; ob nakupu druge šolske vozovnice bodo imele desettodstotni popust, ob nakupu treh ali več šolskih vozovnic pa dvajsetodstotni popust.

Letne vozovnice je mogoče kupiti pri okencu v Ulici dei Lavoratori 2, ki trenutno obratuje s poletnim urnikom: od ponedeljka do petka, od 8.30 do 12.30. Po 30. avgustu bodo pri okencu razpoložljivi od ponedeljka do četrтка, od 8.30 do 12.30 in od 13.30 do 15. ure, ob petkih pa od 8.30 do 12.30.

Kupci morajo s seboj prinesiti fotografijo, davčno številko in osebni dokument, podpisati pa morajo tudi ustrezen obrazec, s katerim potrdijo vpis v šolo (v primeru, da je študent mladoleten, mora obrazec podpisati eden od staršev).

KATINARA - Po padcu Motoristovo zdravstveno stanje se je izboljšalo

Zdravstveno stanje voznika skuterja, ki se je v soboto hudo poškodoval med Trebčami in Padričami, se je izboljšalo. Dobro novico je potrdilo nabrežinsko poveljstvo karabinjerjev. Včeraj je iz katinarske bolnišnice prišla razveseljiva vest, da se zdravstvena slika počasi izboljšuje. 39-letni R. R. z Opčin je še vedno ležal na oddelku za reanimacijo, zdravstveno stanje je stabilno in pacient je pri zavesti. V soboto popoldne je v smeri proti Padričam s svojim skuterjem 125 ccm padel na asfalt in končal pod kombijem, ki je vozil proti Trebčam. Zaradi močnega krvavenja na nogi je bil potreben takojšen poseg zdravnikov.

Svetnika obiskala zapor

Deželni svetnik Ljudstva svobode Piero Camber in tržaška občinska svetnica iste stranke Raffaella Del Punta sta v nedeljo obiskala tržaški zapor. Ugotovila sta, da je paznikov premalo, zapornikov pa preveč. Ozračje pa je po njunem mnenju na splošno dobro, kljub temu, da je v nekaterih celicah do 10 ljudi v 30 kvadratnih metrih.

TRŽAŠKO SODIŠČE - Pravda o sporni poroki na Krasu

Negovalka in priletni zaročenec bosta lahko dahnila usodni »da«

Tržaško sodišče ne nasprotuje poroki med 88-letnikom in njegovo več kot trideset let mlajšo negovalko, proti kateri so se pritožili sorodniki priletnega zaročenca. Sodni senat, ki mu je predsedoval predsednik sodišča Arrigo De Pauli, je včeraj na podlagi zdravniških mnenj in številnih zaslišanj odločil, da poroke bo oviral. Neobičajni par se zatoj lahko pripravi na veliki dan, medtem ko bo nečakinja morda vložila priziv. Njen odvetnik Peter Močnik bo najprej dobro prebral dolgo sodniško utemeljitev, šele zatem se bo v dogovoru s stranko odločil za naslednji korak.

Sestra in nečakinja priletnega gospoda z vzhodnega Krasa o poroki nista nič vedeli, dokler nista sredi poletja prebrali oklic v časopisu. Odnos med 88-letnim Krašovcem in njegovo več kot trideset let mlajšo negovalko, ki je pred leti prišla k njemu iz Slovenije, je v nju-

nih obeh zelo sumljiv. Lani so karabinjerji, prav tako na pobudo starostnikov nečakinje, že uvedli preiskavo v zvezi z dediščino, saj je gospod podpisal oporoko, s katero bi njegovo nezamisljivo premoženje dedovala negovalka, ki že več kot pet let skrbi zanj podnevi in ponoči. Preiskavo so v naslednjih mesecih ustavili.

Tokrat sta sorodniki poskusili preprečiti poroko med delodajalcem in negovalko. Nečakinja trdi, da 88-letnik ne odloča sam, saj naj bi nanj vztrajno in uspešno vplivala negovalka. Nečakinja je s pomočjo odvetnika Močnika dokazovala, da si gospodična spretno prilasča celotno premoženje ostarele in šibke osebe. Poroka naj bi predstavljala kronanje njenih naporov.

Sodniki so v teh tednih zaslišali znanca, karabinjerje, zdravnike in druge ljudi. Prejšnji teden so priletnega gospoda obiskali in zaslišali na

Oddelek celične biologije odslej v katinarski bolnišnici

Oddelek za celično biologijo (ali citologijo) glavne bolnišnice je po novem v katinarski bolnišnici. V drugem nadstropju poslopija za anatomsko patologijo na Katinari bodo odslej raziskovali tudi ultrastrukturno in molekulsko gradbo celice.

253 štipendij za otroke uslužbencev civilne uprave

Notranje ministrstvo je za šolsko leto 2010/2011 razpisalo natečaj za podelitev 253 štipendij. Namenjene so otrokom in sirotam uslužbencev oz. nekdanjih uslužbencev civilne uprave notranjega ministrstva pa tudi otrokom uslužbencev zaposlenih na nižji srednji šoli (samo sirotam) in višji srednji šoli. Prošnje lahko vsakdo vložijo do 30. septembra. Razpis je vsekakor objavljen na spletni strani tržaške prefekture www.prefettura.it/trieste/, pod geslom bandi di gara e concorsi. Seveda pa ga lahko dvignete v uradu za razpise, na prefekturi v sobi 28.

Univerzitetne štipendije zavarovalnice Generali

Zavarovalnica Generali bo v sodelovanju s fakulteto za ekonomijo tržaške univerze tudi letos finančno krila 5 triletnih štipendij po tisoč evrov letno. Namenjene so najzaslužnejšim študentom, ki se bodo vpisali na diplomski študij iz statistike in informatike za podjetja, finančne družbe in zavarovalnice. Zainteresirani morajo prošnjo vložiti do 1. septembra v uradih predsedstva fakultete za ekonomijo. Kandidati bodo morali opraviti pisno preizkušnjo, ki bo na sporedu 6. septembra ob 15. uri v prostorih fakultete za ekonomijo. Vse informacije so na voljo v tajništvu predsedstva fakultete v Ul. Valerio 4/1 (telefon 040-5587016, naslov elektronske pošte segreco@econ.units.it, spletna stran www.econ.units.it).

Pojasnilo

Objavljamo pojasnilo v zvezi z nedeljskim člankom o vojnih in povojnih dogodkih v Medji vasi in okolici. Gospod Josip Legiša je pojasnil, da so 4. novembra 1946 potniki z vlaka res streljali na delavce pri Štivanu (med delavci je bil tudi on sam), šele zatem pa so z motornimi kolesi privozili na prizorišče policisti, ki so prav tako streljali proti delavcem.

njegovem domu, saj ga na sodišču ni bilo. Odločilno je bilo baje mnenje starostnikovega osebnega zdravnika. Sodniki so potemtakem ocenili, da ni jasnih dokazov, po katerih bi lahko sklepali, da na odločitve 88-letnika odločilno vpliva negovalka. Odvetnik Peter Močnik je včeraj komentiral, da je tržaško sodišče provincialno, saj noče prevzeti večjih odgovornosti. »Sodni senat je na podlagi mnenja osebnega zdravnika odločil, da poroke ne prepove. Razplet je po mojem mnenju v nasprotju s tem, kar je bilo povedano na obravnavah,« je menil Močnik. Odvetnik dodaja, da se je državno tožilstvo v bistvu strinjalo z njim, saj se je zavzelo za zaustavitev poroke. Sam bo v prihodnjih dneh podrobno proučil dokumentacijo, s stranko pa bosta odločila, ali je umestno vložiti priziv. Kraška zaročenca pa bosta morda prav kmalu dahnila usodni »da«. (af)

KMETIJSTVO - Andrej Milič iz Zagradca

Zapisan avtohtonim sortam prideluje vitovsko, malvazijo in teran

Na velikem posestvu se posveča tudi živinoreji, ob tem pa z ženo Bernardo in hčerkama rad postreže gostom

V sklopu poletnih obiskov pri kmetih in obdelovalcih tržaške pokrajine smo se zadnjič mudili pri Radu Kocjančiču iz Doline, tokrat pa smo se iz Brega povzpeli na Kras. V Zagradcu smo obiskali Andreja Miliča, ki že vrsto let obdeluje veliko posestvo. Največ sadov te zemlje konča na mizah in pogrlnjkih znanega kmečkega turizma, ki v svojo sredo privabi veliko množico gostov. Za to dejavnost poleg njega skrbi žena Bernardo, pomaga ta pa jima tudi hčerki Lucija in Neža.

Koliko površine obdelujete?

Skupno imamo triintrideset tisoč trt, ki se raztezajo na šestih hektarjih in pol. Dva hektarja sta namenjena gojenju povrtnin (krompirja, repe, paradižnika). Približno štiritisoč kvadratnih metrov (0,4 ha) imamo vrta (paradižnika, radiča, špargljev). Trije hektarji so poraščeni s travo, nekaj več kot hektar pa imamo detelje, ki jo uporabljamo pri reji prašičev. Vsega skupaj imamo petdeset oziroma enainpetdeset hektarjev zemljišč. Česar doslej nisem naštel, je poraščeno z gozdom.

Ukvarjate se torej tudi z živinorejo.

Da, imamo v glavnem junice, ki jih koljemo za pridobivanje mesa. Nimamo torej ne molznih krav, pa tudi ne dojlj. Prašiče kupimo, ko so še mladiči, redimo jih za meso, koljemo pa jih redno enkrat tedensko.

Kakšne vrste vina pridelujete na vaši kmetiji?

Smo zapriseženi avtohtonisti. Pridelujemo torej vitovsko, malvazijo in teran ter nekaj chardonnaya.

Bi oljka uspevala na tem delu Krasa?

Seveda, a imamo zaenkrat še nekaj težav z dovoljenji. Danes obstajajo vrste oljk, ki so zelo odporne ne samo na burjo, ampak tudi na mraz. Težave pa imamo s predvideno širitvijo kmečkega turizma, čeprav nam je občina že pred časom dala ustrezno dovoljenje.

Koliko vina pridelata letno?

Trt imamo triintrideset tisoč, nekatere od teh pa so še zelo mlade. Na posamični trti ne puščamo več kot kile oziroma kile in pol grozdov. Ko je letina dobra, pridelamo do dvestopetdeset hektolitrov vina.

Kakšna bo letošnja letina in kdaj bo potekala trgatve?

Letos je letina dobra. Grozdje je zdravo in veliko ga je. Kmalu ga bomo začeli redčiti. Padavine so se lepo razporedile skozi celo poletje. Morda zorenje grozdja nekoliko kasni, a le za nekaj dni. Trgali bomo konec septembra.

Imate kaj škode od divjadi?

Srne so nam pred kratkim obrale štiritisoč mladih trt, starih dve leti. Nato smo v bližino nasadili deteljo in divjad se je spravila nanjo, trte pa dustila pri miru. Merjascev ni veliko in zato v vinogradu ne povzročajo kake prekomerne škode, morda le tu pa tam kaj rižejo v iskanju črvov in gomoljev. Gozdna straža je vsekaror lani ocenila, da se je tu v bližini zadrževala skupina petindvajsetih divjih prašičev, ki so nam pomendrali dva hektarja vinogradov. Pred njimi smo se skušali zavarovati z električnimi pastirji.

Kako pa kaj dejavnost na turistični kmetiji?

Pohvalimo se lahko, da uspešno delamo. Že veliko časa nismo povišali cen, saj ljudje v žepih nimajo veliko, zato mora vsak malce potrpeti. V poletnem času je veliko povpraševanje glede sob, predvsem s strani avstrijskih in nemških turistov, ki od nas tudi radi ponesejo marsikaj domov, denimo vino ali mesne izdelke. Avstrijci so navezani na Trst, saj ga še vedno čutijo kot svoje pristanišče.

Kam tržite ustekleničeno vino?

Naš trgovski potnik obiskuje Veneto, kjer pa se je precej težko meriti v konkurenci z njihovimi vini, predvsem zaradi cene. Iščeemo možnost za prodor na slovensko tržišče, nimamo pa velikih količin, s katerimi bi lahko nastopali. Največ vina se namreč natoči gostom, ki se ustavijo pri nas.

Primož Šturman

Triintrideset tisoč trt veliko obrodi, »žlahtni« pridelok pa večje spravijo v sode

KROMA

BOHINJ - Kriška župnija

Mladinski poletni tabor po meri dobrih planincev

Obvezna je bila skupinska slika udeležencev

Tudi letos se je naša mladinska višješolska skupina odpravila na poletni tabor v Bohinj. Manjkal je marsikdo, ki je izbral različne oblike zabave v letošnjem poletnem času. Ostali zvesti člani pa nismo bili zaradi tega prikrajšani. Letos smo bili vsi odlični planinci in družabni ljudje; tako smo - končno - prav ob blizu srečali bližnje in manj bližnje gorske cilje, Črno prst in Orožovo kočjo, na primer, a tudi bolj turistične točke, kot so soteska Vintgar in Bled, kjer nas je očarala blejska noč. V dneh, ko je bila vročina neznosna, smo se pridružili številnim krajanom in Ljubljancem, ki so uživali ob Bohinjskem jezeru, ki nam je edino ponudilo zaželeno sprostitvev v prijetni in čisti vodi. Vesela družba je pa uživala tudi v koči, kjer ni bilo nikdar dolgčas in to tudi s pomočjo domačega župnika Janeza, ki nas je naučil nekaj novih družbenih iger. Nedeljsko evharistijo smo letos darovali v starodavni cerkvi v Nemškem Rovtu. Posebna zahvala gre vsem sodelavcem, ki so omogočili letošnji tabor, posebej pa družini Marije in Hermana Jazbec, ki sta skrbeli za lačne želodce. Poletni tabor sta organizirala župnija v Križu in Slovenska škofijska komisija za mladino

M.S.

MESTNI POLETNI VEČERI - Nadaljuje se bogat niz Musei di Sera

Vabilo v muzej ob Kanalu

V Palači Gopčević in pred njo bo danes in jutri pestro glasbeno-gledališko dogajanje - Tudi otroške delavnice in strokovna vodstva

V tržaškem gledališkem muzeju Carlo Schmidl se nadaljuje letošnja sedemnajsta izvedba prireditve Musei di Sera-Muzeji zvečer. Niz večernih muzejskih dogodkov poteka vsak torek in sredo v Palači Gopčević oziroma na bregu pred njo, z današnjim sporedom pa prehaja v drugo polovico dogajanja.

Ob delavnicah za otroke (začetek ob 20.30) in raznih predavanjih ter strokovnih vodstev, bo noč ob 21. uri na sporedu Girl of Golden West, gledališko-glasbena predstava, posvečena stoletnici opere Dekle z Zahoda Giacoma Puccinija. V glavni vlogi bo nastopila Maria Cristina Della Pietra, ob drugih igralcih bo na klavir igral Piero Maranzana.

Ob 22.30 bo na sporedu Aria di jazz, futurističnega pesnika Vladimira Milettija. V glasbeno-gledališki improvizaciji bosta nastopila Giulio Cancelli in Angelo Comisso.

Jutrišnji spored predvideva med drugim nastop skupine Ensemble Maraghi (ob 21. uri pred Palačo Gopčević), ki ponuja izbor carigrajske glasbe, nastale v otomanskem obdobju. Ob 22.30 pa bo v dvorani Bobi Bazlen elektronska performans L'immagine del suono v izvedbi Tiziana Boleta.

V gledališkem muzeju pa se je mogoče kot rečeno udeležiti tudi raznih strokovnih vodstev, si ogledati razstavo gledaliških kostumov in draguljev ali muzejsko zbirko Giorgio Strehler.

Prejšnji torek so uprizorili glasbeno-gledališki poklon Timmlu

KROMA

Prijava zalog vina do 10. septembra

Kmečka zveza obvešča vinogradnike, da morajo prijaviti morebitne količine vina, ki so jih imeli v zalogi dne 31. julija. Rok za predstavitev prijave zapade v petek 10. septembra.

Te obveznosti so oproščeni samo privatni končni porabniki in trgovci na drobno. V prijavi mora biti vino razvrščeno po kakovosti, in sicer črna in bela vina, namizna vina, vina s kontroliranim poreklom, vina z geografskim poreklom, ne glede na leto proizvodnje. Kmečka zveza je na razpolago za izpolnjevanje prijav do torika 7. septembra.

Pestri večeri na Velikem trgu

Prireditve v okviru pobude Serestate, ki jo prireja tržaška občinska uprava, se na Velikem trgu nadaljujejo še do sobote, 21. avgusta.

Na pobudo tržaškega italijanskega združenja slepih in slabovidnih bo drevo na oder stopila mlada rock skupina Campovolo, ki bo občinstvu postregla s pestrim repertoarjem skladb Luciana Ligabueja. Jutri pa bo na vrsti smeh z oblikovalci predstave Zelig, in sicer s pevcem, imitatorjem in komikom Sergiom Sgrillijem in toskansko dvojico I Maneros.

Petek bo posvečen Beatlesom s koncertom Let it Beatles v izvedbi benda Marshmallow Pies in Bobbyja Mc Geeja; poskrbljeno bo tudi za gledališki intermezzo oz. za branje poezij Sare Cechet Woodcock in Raffaeleja Sinkovića. Sobotni večer pa bo minil v znamenju zaključnega, finalnega večera lepote in tekmovanja Miss Topolini 2010. Vsi dogodki bodo na sporedu ob 21. uri in bodo seveda brezplačni.

Film Ben X v gledališču Basaglia

Gledališče Basaglia vabi drevo v sklopu filmskega festivala Mlade zgodbe, mlade strasti na novo srečanje s filmom. Tokrat bo ob 21. uri na platnu na dvorišču zaživela belgijsko-nizozemska produkcija, film Ben X Nica Balthazarja. Gre za tragično zgodbo mladega fanta, odpadnika, ki mu realnost ne odgovarja, neznosna mu in se zaradi tega raje zateče v virtualni svet online iger. Tam mu bo uspelo splesti prijateljstvo z dekletom.

DEVIN - Nova Miss Trsta Katrin Schnabl na tekmovanjih za najlepšo v deželi in Italiji

Trojezična lepotica iz Ukev bi dobro zastopala našo deželo

Oče Ukljan, mati Rezijanka, Katrin pa živi v Devinu - Sanja o manekenskem poklicu

Rjavolasa Katrin Schnabl, ki je pred tednom dni v Sesljanu osvojila krono Miss Trsta, ima nekaj dobrih adutov tudi za četrtkov večer v Lignanu. V obalnem mestecu bo žirija po vodstvu slovitega kiparja Giorgia Celibertija izbrala najlepšo v Furlaniji-Juljski krajini, srečnica pa bo potovala naravnost na državni finale nagrade Miss Italia. 22-letna Katrin bo skušala člane žirije prepričati s svojimi nespornimi telesnimi vrlinami, a tudi z življenjepisom. Trojezično dekle je namreč prava zmes tukajšnjih kultur in krajev. V znak tehtnice (27. septembra 1987) se je rodila v Guminu, otroška leta je prebila v Ukvah v Kanalski dolini, kjer je doma njen nemško govoreči oče. Mati je Rezijanka. Katrin je šole najprej obiskovala v Čenti, nato pa se je vpisala na slovensko gimnazijo v Celovcu. Pred štirimi leti se je preselila v Devin, dela pa v Gradežu. Naziv »Miss FJK« bi ji vsaj s tega vidika nedvomno pristajal ...

Kaj si občutila 10. avgusta, ko si v Sesljanu postala Miss Trsta?

Bilo je nepričakovano, čudno. Zelo se veselim naslova.

S čim si očarala žirijo?

Rekli so, da so jim všeč moje oči.

Si že kdaj sodelovala na lepotnih tekmovanjih?

Samo enkrat. Pri 16 letih sem zasedla tretje mesto na tekmovanju za Miss Alpe Adria. Zaradi šolskih obveznosti nisem nadaljevala selekcij.

Kaj pa te je letos prepričalo, da si se prijavila?

Prepričala me je prijateljica Kristina Ferluga. Vpisala pa sem se bolj za šalo.

Je bilo na tekmovanju lepo?

Izkušnja je bila dobra, več punc je bilo mlajših, nekatere pa so bile starejše. Skoraj vse so bile prijazne. Defile v kopalnih mi ni povzročal težav, trema pa me je zagrabil, ko so me nenapovedano pozvali, naj se predstavim.

Kako si praznovala?

Po nagrajevanju smo šli plesat, a nisem šla pozno domov, saj sem imela drugi dan službo.

Kaj delaš?

Sem tajnica v gradeškem golf klubu. Službo sem dobila, ker poznam tri jezike, saj Slovenci in Avstrijci redno obiskujejo klub.

Kaj pa pravijo domači?

Zadovoljni so, presenečen in vesel pa je tudi moj fant. Oče pa mi modro govori, naj ostanem z nogami na tleh.

V četrtak te čaka tekmovanje za Miss FJK v Lignanu.

Da. Zmagovalka potuje naravnost na finale Miss Italia. Drugače pa bom od ponedeljka do četrtka vsekakor v kraju Salsomaggiore, kjer se bo dvesto deklet potegovalo za mesta v finalu.

Kako se pripravljáš na četrtkov večer? Treniraš?

Ne (smeh), ni kaj trenirati. Izbrali me bodo zaradi tega, kar sem. Edino kar vadim, je govor, da ne bom spet imela treme. Skušala bom poudariti, da dobro zastopam Furlanijo-Juljsko krajino, saj poznam tri jezike. Ko sem se vpisala na celovško gimnazijo, sem slovenščino in nemščino slabo poznala, govorila sem samo v narečju. Tam sem se precej naučila. Pa še furlansko razumem.

Se kdaj vračaš v Kanalsko dolino?

Vedno grem tja na počitnice. Leta 2003, ko je prišlo do poplav, sem bila v Ukvah s teto in bratranci. K sreči je bil prag naše hiše visok; stavbo je poplavilo, a je ni uničilo. Oče je končal s poplavljanjem hiše pred dvema letoma.

Čemu pa si se preselila v Devin?

Po maturi sem prišla na sezonsko delo v gostilno Al Cavalluccio in nato sem tu ostala: po petih letih v celovškem Slovenskem domu sem bila že kar samostojna. Tu sem delala še kot natakarica v restavracijah Dama bianca, Tenda rossa in Città di Londra.

Recimo, da ti uspe prodor v finale Miss Italia in da se visoko uvrstiš. O čem sanjaš?

Bila bi manekenka, kakor moja starejša sestra Elisabetta Madotto, ki živi v Milanu, ali pa TV-voditeljica kot Ilary Blasi.

Kaj pa, če načrt spodleti?

Delo v Gradežu mi ugaja, skušala pa bom izkoristiti svoje priložnosti.

Aljoša Fonda

Katrin Schnabl v devinskem portiču (zgoraj, foto Kroma) in z naslovom najlepše Tržačanke

NABREŽJE - Razstava Palčičeva dela na ogled še danes

Palčičeva dela v galeriji del Giulio so na ogled samo še danes dopoldne

KROMA

Včeraj danes

Danes, TOREK, 17. avgusta 2010

PAVEL

Sonce vzide ob 6.07 in zatone ob 20.10 - Dolžina dneva 13.03 - Luna vzide ob 15.17 in zatone ob 23.55

Jutri, SREDA, 18. avgusta 2010

HELENA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25,4 stopinje C, zračni tlak 1013,8 mb ustaljen, veter 8 km na uro jugovzhodnik, vlaga 67-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 24,4 stopinje C.

Lekarne

Od ponedeljka, 16., do sobote, 21. avgusta 2010

Običajni urnik lekarn:

od 8.30 do 13.00

in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte

tudi od 13.00 do 16.00

Trg Garibaldi 4 - 040 368647, Ul. Stock 9 - 040 414304, Milje - Beneško nabrežje 3 - 040 274998, Nabrežina - 040 200121 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte

tudi od 19.30 do 20.30

Trg Garibaldi 4, Ul. Stock 9, Ul. Roma 16 (na vogalu z Ul. Rossini), Milje - Beneško nabrežje 3, Nabrežina - 040 200121 - samo s predhodnim te-

lefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Roma 16 (na vogalu z Ul. Rossini) - 040 364330.

www.farmacisitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111. Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelená številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Giustizia privata«.

ARISTON - Poletna arena: 21.00 »Motel Woodstock«.

CINECITY - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Splice«; 16.15, 18.10, 20.05 »Sansone«; 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »L'apprendista stregone«; 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Pandorum - L'universo parallelo«; 19.45, 22.00 »The box; 22.05 »Solomon Kane«; 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Toy Story 3 - La grande fuga 3D«; 15.50, 17.55, 20.00, 22.05 »Toy Story 3 - La grande fuga«; 16.30 »The Twilight saga: Eclipse«.

FELLINI - Dvorana je zaprta zaradi dopusta.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Basilicata coast to coast«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Il segreto dei suoi occhi«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.30, 20.15 »L'uomo che verrà«; 18.30, 22.15 »Il solista«.

KOPER - KOLOSEJ - 16.40, 18.50, 21.00 »Svet igrač 3«; 19.20 »Superžur«; 17.20, 21.30 »Zadnji gospodar vetra«; 16.30 »Zadnji gospodar vetra 3D«; 18.40, 21.40 »Izvor«.

KOPER - PLANET TUŠ 21.10 »Odrasli«; 20.50 »Izvor«; 16.20, 18.40, 21.00 »Kot noč in dan«; 19.20, 21.40 »Zadnji gospodar vetra 3D«; 21.30 »Superžur«; 18.30 »Zadnji gospodar vetra«; 16.00 »Coco Chanel in Igor Stravinsky«; 16.45, 17.00, 19.00 »Svet igrač 3 - 3D (sinhro.)«; 16.25, 18.50, 21.20 »A-Ekipa«; 16.05, 18.45 »Svet igrač 3 (sinhro.)«.

LJUŠKI VRT - 21.15 »A serius man«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Sansone«; Dvorana 2: 15.00, 16.30, 20.15 »Toy Story 3«; 18.20, 22.15 »Toy Story 3-3D«; Dvorana 3: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Pandorum - L'universo parallelo«; Dvorana 4: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Splice«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana je zaprta zaradi dopusta.

POLETNI FOTOUTRIP '10

NA POČITNICE S PRIMORSKIM DNEVNIKOM

Poletni fotoutrip se vrača med bralce. Po lanskem velikem uspehu vam vnovič ponujamo temo Na počitnice s Primorskim! Kamorkoli vas bodo ponesli poletni meseci, vzemite s seboj tudi časopisni izvod ali spletni Primorski dnevnik in mu posvetite enega od svojih poletnih posnetkov. Pošljite ga na naš dnevnik preko rubrike Fotogalerije bralcev na spletni strani www.primorski.eu ali po elektronski pošti tiskarna@primorski.eu, lahko pa fotografijo dostavite tudi osebno v uredništvih v Trstu in Gorici.

SALZBURG - Glasbeni del festivala

Strausssova Elektra zablestela v vrhunski izvedbi

Organizatorji so opero uvrstili v spored kot poklon Richardu Straussu in Hugu von Hofmannsthalu

»Ali poznaš rešitev proti sanjam?« Na Klitemnestrino vprašanje Elektra odgovori z usodno prerokbo, ki je izpoved lastne maščevalne obsesije in neskončna nočna mora, v katero skuša potegniti vse sorodnike. Brezizhodnost iz temnih prikazni vesti so doživeli tudi gledalci nove uprizoritve opere Elektra, ki ima poseben pomen v opernem programu letošnjega, jubilejnega salzburškega festivala kot poklon dvema od ustanoviteljev, skladatelju Richardu Straussu in pisatelju (ter njegovemu zvestemu libretistu) Hugu von Hofmannsthalu. Hofmannsthalova Elektra je priredba starogrške Sofoklejeve tragedije skozi dekadenco poudarjanje eksistencialne plati, morbidnega in bolečega hrepenenja po smrti ženske, katere edini cilj je maščevanje očeta z eksekucijo matere morilke.

Salzburški festival cilja vedno na vrhunsko izvedbo; dosegel jo je tudi tokrat z idealno zasedbo, ki je ustrezala zahtevam opere po treh impozantnih ženskih glasovih in odrskih osebnostih. Iréne Theorin je v vlogi Elektre pokazala izrazito odrsko prezenco in karizmo pevke, ki suvereno obvlada vokalno snov in se je intenzivno vživela v doživeto igralsko kreacijo. Na nasprotni strani smrtnega plesa tega nočnega bitja je bujno hrepenenje po življenju in ljubezni ravno tako zafrustrirane sestre Krizotemis, kateri je Eva-Maria Westbroeck dala ne samo sočnost polnega zvoka, a tudi veliko življenjske energije. Waltraud Meier je ekspresivna in fascinanta Klitemnestra, René Pape pa dopolnjuje odlično žensko zasedbo v vlogi brata Oresta, ki izpolni maščevanje s krutim umorom matere in njenega ljubimca Egista. Med najbolj občutenimi prizori celotne opere je njegovo srečanje s sestro Elektro, ki zaradi oddaljenosti lastne alienacije si ne drzne objeti brata, edinemu pa pokaže svojo trpečo masko v direktni svetlobi, kateri se je do tedaj izogibala.

Strausssova enodejanka je z glasbenega vidika predstavljala na začetku prejšnjega stoletja jasno preusmeritev s svojo disonančno ostrino in prevladovanjem simfoničnih barv; sam avtor je želel, da bi veličastna звоčnost velikega orkestra preglasila pevce, kar je za operno predstavo nenavadna poteza. Za Straussov spopad med glasovi in glasbili je dirigent Daniele Gatti poskrbel z italijanskim temperamentom, saj je Dunajske filharmonike čustveno pognal v zagon ekspresionističnih evokacij.

Elektra je jetnica lastnih obsesij, kot je zgovorno prikazala uprizoritev v režiji Nikolaua Lehnhoffa in s scenami Raimunda Bauerja. Igralska dimenzija je močno poudarjena, scena je ponotranjena vizija, kostumi pa uporabljajo simbolične barve: poševni zidovi palače, kjer se okna ne razlikujejo od pogreznic, ki so vhodi v grobove antičnega pokopališča, sivina in tema, prašno temne barve z edino izjemo Klitemnestrinega krvavo rdečega plašča. Prizorišče je brolg, celica ječe, katakombi duše, kjer se Elektra izolira od zunanjega sveta in čaka le na smrt, saj so njena ramena že pobeljena z apnom, dvorjani pa jo z oken opazujejo kot črne srake. Uprizoritev ponuja obenem dodatno branje, saj se kostumske sugestije gibljejo med starogrško bistvenostjo maske in halje in uniformo tridesetih let, ki je znamenje nasilja režima. Škoda le, da elegantno ravnovesje celote zdrsnje na koncu z neumestnim prizorom klavnice, poškrbljene s krvjo in z visečo lutko Klitemnestrinega trupla, kar z željo po šokantnem preobratu v kontrastni, beli neonski luči postane nepotrebnii dodatek v že dovolj izrazitem čustvenem vzponu do viška tragedije. Izvršeno maščevanje ne daje duši zaželenega miru; Elektra z njim izdihne, ostale pa prevzame osuplost, ko strmijo v prizorišče umora, saj nasilje kroga je ciklično vrtenje začaranega kroja.

Rossana Paliaga

FESTIVAL LJUBLJANA - Ta teden

V četrtek Londonski simfonični orkester, v petek Vlado Kreslin

Festival Ljubljana bo v predzadnjem tednu ponudil še enega izmed svojih vrhuncev, koncert priznanega Londonskega simfoničnega orkestra pod taktirko Valerija Gergijeva, nastopil pa bo tudi legendarni Vlado Kreslin. V atriju Uršulinskega samostana pa je bilo sinoči mogoče prisluhniti italijanskemu Baročnemu orkestru Collegium Pro Musica. Pod taktirko Stefana Bagliana, ki je tudi solist na kljunasti flavti, je orkester izvedel baročno klasiko Antonia Vivaldija Štirje letni časi in zvoki narave. Poleg Bagliana se je kot solist na koncertu Dresdenske različice Štirih letnih časov za pihala in godala predstavil še violinist Federico Guglielmo.

Guglielmo je bil koncertni mojster številnih italijanskih orkestror, od orkestror RAI in Verdi v Turinu do orkestror Gledališč La Fenice v Benetkah in Carla Feliceja v Genovi. Poglobil je poznavanje baročne glasbe in večkrat sodeloval z angleškim dirigentom Chri-

stopherom Hogwoodom. Italijanska skupina Collegium Pro Musica je nastala leta 1989 na pobudo flavtista in umetniškega vodje Bagliana. Zasedba je nastopala na pomembnih festivalih in v znamenitih koncertnih dvoranah po vsem svetu.

V četrtek bodo v Cankarjevem domu ob 20. uri nastopili sloviti londonski simfoniki pod taktirko Gergijeva. Skupaj s solistom Sergejem Hačatrijanom na violini bodo izvedli Koncert za violino in orkester v d-molu Jeana Sibeliusa ter Simfonijo št. 5 Gustava Mahlerja.

Po krstni izvedbi Sibeliusovega violinskega koncerta v Helsinkih leta 1904 je nek ugleden kritik zapisal: »Ta koncert je - iskreno povedano - dolgočasen.« Helsinškemu orkestru je takrat dirigiral sam Sibelius. Istege leta se je na Dunaju zgodila še ena neuspešna prva izvedba, svojo Peto simfonijo je dirigiral Mahler, ki je prav tako naletel na slab odziv občinstva. Kaj imata poleg neugodnega

prvega sprejema del Mahler in Sibelius še skupnega, bo mogoče ugotoviti na četrtekovem koncertu pod vodstvom Gergijeva, ki, kot piše na spletni strani Festivala Ljubljana, do globin neusmiljeno razgalja vsako glasbeno delo.

V petek pa bo za rockovsko-etno vzdušje poskrbel priljubljeni kantavtor Vlado Kreslin, ki je že tradicionalni gost Festivala Ljubljana. Na koncertu v Križankah, ki se bo začel ob 20. uri, bo nastopil skupaj z gosti, ki do koncerta ostajajo skrivnost. Kreslin je bil na začetku svoje kariere bobnar glasbene skupine Apollo. Leta 1983 se je priključil skupini Martin Krpan. Skupina je leta 1991 razpadla, Kreslin pa je stopil na samostojno glasbeno pot. Leta 1991 je izdal album Namesto koga roža cveti. Pozneje se je povezal z Beltiško bando. Je avtor številnih glasbenih albumov. Kreslin je gostoval na mnogih festivalih tako v Sloveniji kot v tujini. S svojo glasbo je obogatil številne slovenske filme. (STA)

Na ves glas

A sangue freddo

Il Teatro degli Orrori
Alternative rock
La Tempesta Dischi, 2009

Tokrat posvečamo rubriko italijanski glasbeni sceni, ki jo sicer marsikdaj »zanemarjamo«, a nam vseeno ponuja kvalitetne glasbene izdelke. V tem primeru gre za zasedbo Il Teatro degli Orrori in nje-

no novo ploščo A sangue freddo.

Bend Il Teatro degli Orrori je leta 2005 nastal iz glasbenih projektov One Dimensional Band in Super Elastic Bubble Plastic. Gre za alternative-noise rock skupino; ustanovili so jo pevec Pierpaolo Capovilla, kitarist Gionata Mirai, basist Giulio Favero in bobnar, Tržačan Francesco Valente.

Aprila 2007 je zasedba izdala svoj prvenec Dell'impero delle tenebre, ki je takoj vlila novega elana »zaspanemu« italijanskemu rocku ... Album je obsegal najst komadov, ki so se, od prvega do zadnjega, prepletali z izredno originalnimi rock ritmi. Bend sestavljajo zelo sposobni glasbeniki s »frontmanom« Capovillo na čelu, ki daje močnim udarcem tržaškega bobnarja poseben, skoraj gledališki pečat!

Skupina je, kot se za novonastali bend spodobi, v teh letih vneto koncertirala po Italiji in si »priborila« vse več oboževalcev. Lani so Capovilla in ostali posneli svojo drugo ploščo A sangue freddo, ki jo je jeseni izdala italijanska alternativna glasbena založba La Tempesta Dischi.

Na album je bend tokrat posnel dvanajst komadov, ploščo pa posvetil nigerijskemu pisatelju in aktivistu Kenu Saro-Wivi, članu etnične skupine Ogonijev, ki se je zavzemal za pravice nigerijskih prebivalcev in protestiral proti onesnaženju, ki ga je v Nigeriji povzročala naftna industrija. Kena Saro-Wivaja je leta 1995 nigerijska vlada obsodila na smrt.

A sangue freddo je tako plošča, ki jo zaznamujejo bodisi socialne kot ljubezenske in literarne tematike. Uvaja jo umirjena lo ti aspetto, a že pri naslednjem komadu Due lahko prisluhnemo hitrejšim, rockerskim ritmom, s katerimi je italijanski bend zaslovel. V socialni sklop pesmi uvrščamo komade A sangue freddo in Il terzo mondo, pravi postlastici pa sta pesmi Padre nostro in Majakovskij. S prvo se je Capovilla želel oddolžiti revolucionarni plati Jezusa Kristusa, druga pa je glasbena priredba neke Majakovskijeve poezije.

Ploščo svetujem vsem, ki so bili s sodobno italijansko glasbo »vrgli puško v koruzo« ...

Rajko Dolhar

Umetniki za Karitas letos šestnajstič

Sinji vrh nad Ajdovščino letos gosti 16. mednarodno likovno kolonijo Umetniki za Karitas. Kolonija, ki se je včeraj začela pod naslovom Nosite bremena drug drugega, bo potekala do 20. avgusta. Izkupiček od prodanih del bodo namenili družinam v stiski. Dela bodo razstavljena na Sinjem vrhu, na Zemonu in še v desetih slovenskih krajih ter za meststvu. Udeleženci letošnje likovne kolonije so Abdulwahab Al Awahidi, Gordana Gašperin, Vlasta Arzenšek Gottstein, Tamara Burmicky, Metka Erzar, Rado Jerič, Janez Kovacič, Matej Metlikovič, Gregor Pratkaner, Marjan Skumavc, Karen Soklič, Aleša Stritar in Adriano Velussi. Častna gosta kolonije sta Maša Bersan Mašuk in Nikolaj Mašuk. Pridružili se jim bodo tudi strokovni sodelavci likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn in slikarji Jože Bartolj, Lucijan Bratuš, Primož Breclj, Silva in Azad Karim, Mira Ličen Krmpotič in Tone Seifert. Poleg ustvarjanja v likovnih ateljejih in na prostem bo likovna kolonija letos ponudila dva dogodka. Jutri ob 20. uri bo pogovor o umetnosti in dobroti, ki ga bo vodil Jože Bartolj. V četrtek pripravljajo tradicionalni dan odprtih vrat, ko se lahko udeležencem pridružijo tudi drugi likovni ustvarjalci, ki želijo darovati svoje likovno delo. Ob 18. uri bodo odprli razstavo na Sinjem vrhu ustvarjenih in podarjenih del. Izkupiček od prodanih del na lanske koloniji Umetniki za Karitas je bil namenjen otrokom, katerih starši so izgubili zaposlitev. Prodali so 73 likovnih del v skupni vrednosti 14.200 evrov. (STA)

Lovec oblakov na festivalu v Avstraliji

Film Lovec oblakov Mihe Knifca tokrat gostuje v Avstraliji. Včeraj je bil v Sydneyu v kinoteki Ritz Cinema predvajan med osmimi finalisti festivala NAFA Show-fest International, med katere so se ob Lovcu oblakov uvrstili izključno avstralski in ameriški kratki filmi. Osem finalistov je žirija izbrala v junijskem predizboru. Lovca oblakov je označila kot »slovenskega velikobudžetnega Mad Maxa«, so sporočili iz produkcijske hiše Start film produkcija.

V filmu Lovec oblakov je avstralsko občinstvo v svet iluzije, v leto 2147, popeljala igralska zasedba, ki jo sestavljajo Boris Cavazza, Sebastian Cavazza, Emil Cerar in drugi. Film je nastal v koprodukciji s Filmskim skladom RS in studiu Arkadena. Za Lovca oblakov je festival NAFA Show-fest International že 11. filmski festival. Na Festivalu slovenskega filma je Lovec oblakov lani prejel vesni za najboljši kratki film in za najboljšo scenografijo, deležen je bil tudi posebne omenbe žirije. Posebno omenbo žirije si je prislužil tudi na letošnjem filmskem festivalu ff600 v Ljubljani, na festivalu Aster-Fest v makedonski Strumici pa je prejel posebno nagrado žirije za kratki film. (STA)

»Nov« Muzej islamske umetnosti

Muzej islamske umetnosti v Kairu, ki velja za največjega te vrste na svetu, je po osem let trajajoči prenovi v soboto za vabljenе goste ponovno odprl vrata. Širša javnost se bo skozi 25 razstavnih dvoran, v katerih je približno 2500 eksponatov, lahko sprehodila v začetku septembra. Muzej se sicer ponaša z okrog 100.000 eksponati. Med njimi velja omeniti najstarejši islamski dinar, ki datira v leto 697, v muzeju pa hranijo tudi pozlačen ključ Kaabe, t.i. božje hiše, najsvetejšega kraja v Mekki, in redke rokopise. Tu so še številni keramični predmeti pa tudi znanstveni instrumenti, ki so jih nekaj uporabljali astronomi, kemiki in arhitekti. (STA)

EVROPSKA UNIJA - Eurostat potrdil prvotne ocene

Julija v območju evra inflacija 1,7-odstotna

Inflacija se je tako približala srednjeročnemu cilju ECB, da naj bo blizu, a pod dvema odstotkoma

LUXEMBOURG - Države v območju evra so julija na letni ravni zabeležile 1,7-odstotni dvig cen, je evropski statistični urad Eurostat danes potrdil v drugi oceni. Celotna EU je zabeležila 2,1-odstotni dvig cen.

Julija so se cene v območju evra na mesečni ravni sicer znižale za 0,3 odstotka, v celotni EU pa so cene potrošniških dobrin upadle za 0,2 odstotka. Julijska inflacija je nekoliko višja kot v mesecih pred tem. Letna stopnja inflacije v območju evra je bila junija namreč 1,4-odstotna, v celotni sedemindvajseterici 1,9-odstotna, maja pa 1,6- oz. dvooodstotna.

Inflacija v območju evra se je julija tako približala srednjeročnemu cilju Evropske centralne banke (ECB), ki je inflacija blizu, a pod dvema odstotkoma. Kljub temu pa v Frankfurtu v luči pričakovanega počasnega okrevanja gospodarstva evrskega območja za naslednjih nekaj let ne napovedujejo izrazitih inflacijskih pritiskov, tako da naj bi inflacija ostala v okvirih ciljev ECB.

K letni inflaciji so v območju evra julija največ prispevale cene transporta, ki so se zvišale za 4,5 odstotka, alkohola in tobačnih izdelkov (3,3 odstotka) in v skupini stanovanja (2,7 odstotka). Cene so se medtem znižale v skupinah komunikacije (-0,8 odstotka) ter rekreacija in kultura (-0,3 odstotka), medtem ko se je gospodinjstva oprema podražila le za 0,5 odstotka.

V mesečni primerjavi so se najbolj zvišale cene rekreacije in kulture (1,2 odstotka), hotelov in restavracij (1,1 odstotka) in transporta (0,5 odstotka), najbolj pa so se v luči sezonskih razprodaj pocenila oblačila (-9,7 odstotka).

Najnižjo stopnjo letne inflacije oz. celo deflacijo so julija zabeležile Irska (-1,2 odstotka), Latvija (-0,7 odstotka), Slovaška (+odstotek), Nemčija (1,2 odstotka) in Nizozemska ter Finska (1,3 odstotka), najvišjo pa Romunija (7,1 odstotka), Madžarska (3,6 odstotka), Velika Britanija in Bolgarija (3,2 odstotka)(+4,3 odstotka).

Sedež Evropske centralne banke v Frankfurtu

ANSA

SVETOVNO GOSPODARSTVO - Po objavi japonskih podatkov o BDP za drugo četrtletje

Pred Kitajsko samo še ZDA

Japonska zdrsnila na tretje mesto - Do leta 2020 naj bi kitajsko gospodarstvo dohitelo ameriško, ki je danes še daleč spredaj

TOKIO - Japonska je v drugem četrtletju letos na letni ravni beležila 0,4-odstotno gospodarsko rast, kar je najmanj v zadnjih treh četrtletjih in precej manj od napovedi analitikov. V četrtletju je Japonsko na drugem mestu med največjimi svetovnimi gospodarstvi prehitela Kitajsko, po podatkih za polletje pa je Japonska še drugo največje gospodarstvo.

V prvem četrtletju je japonska gospodarska rast na letni ravni znašala še 4,4 odstotka. 0,4-odstotna letna rast v drugem četrtletju je precej pod pričakovanji analitikov, ki so pričakovali 2,3-odstotno rast. Na četrtletni ravni se je japonski BDP povečal za 0,1 odstotka.

Japonsko gospodarstvo je poganjala rast v Aziji, ki je krepila japonski izvoz in proizvodnjo. Vladni ukrepi so sicer spodbujali potrošnje doma, niso pa uspeli povečati skupnega domačega povpraševanja. Potrošniška poraba, ki predstavlja okoli 60 odstotkov japonskega BDP, je glede na prvo četrtletje ostala nespremenjena. Kapitalski izdatki podjetij so se povečali za 0,5 odstotka, medtem ko so se javne investicije zmanjšale za 3,4 odstotka, kažejo danes objavljeni podatki japonske vlade.

Napovedi za tretje četrtletje so negotove. Ohlajanje svetovnega gospodarstva duši izvoz in proizvodnjo. Tveganje za izvozno usmerjeno japonsko gospodarstvo predstavlja tudi močnejši tečaj jena, ki je prejšnji teden dosegel najvišjo vrednost v zadnjih 15 letih. Zaradi višjega tečaja jena so japonski izdelki v tujini dražji, s čimer so japonski izvozniki na tujih trgih manj konkurenčni.

Japonska je v drugem četrtletju tako izgubila drugo mesto med največjimi svetovnimi gospodarstvi. Po predhodnih izračunih japonske vlade je japonski BDP znašal 1288 milijard dolarjev, medtem ko je bil kitajski pri 1336 milijard dolarjev.

V prvi polovici leta pa je bila Japonska še pred Kitajsko. Japonski BDP je v polletju znašal 2578 milijard dolarjev, kitajski pa 2532 milijard dolarjev.

Toda kitajski napredek v drugem četrtletju lahko že pomeni, da bo Kitajsko na letni ravni že prehitela Japonsko. Najbolj drzni pa tudi napovedujejo, da bi Kitajsko lahko do leta 2020 prehitela tudi ZDA, ki so za zdaj daleč pred vsemi. Pred desetimi leti je bilo kitajsko gospodarstvo sedmo na svetu. Leta 2007 je »padla« Nemčija in Kitajsko se je že povzpela na 3. mesto. Po mnenju analitikov Wall Street Journala bo na koncu letošnjega leta vrstni red največjih svetovnih gospodarstev naslednji: ZDA, Kitajsko, Japonska, Nemčija, Francija, Velika Britanija, Italija.

Kitajsko gospodarstvo je v drugem letošnjem četrtletju na drugem mestu na svetu (za ZDA) prehitelo Japonsko, ki je sicer to mesto še ohranila v skupnem seštevku za celotno prvo polletje

ANSA

AVSTRALIJA Sobotne volitve bodo zelo tesne

SYDNEY - Avstraliji se v soboto obetajo najbolj tesne volitve po 60 letih, kaže včeraj objavljena javnomnenjska raziskava. Laburistični stranki premierke Julie Gillard napovedujejo 52 odstotkov glasov oziroma za štiri odstotne točke višjo podporo kot konservativni opoziciji pod vodstvom Liberalne stranke. Med rivalskima strankama namreč ni večjih razlik v notranji politiki, v zunanji pa sta obe zavezani odnosom z ZDA, vojni v Afganistanu in zavlačevanju pri ukrepanju glede podnebnih sprememb.

Lahko bi se ponovil scenarij iz leta 1949, ko je le en poslanski sedež odločal o vladi. V 150-članskem predstavniškem domu imajo sedaj laburisti 88 sedežev, konservativci 59, neodvisni pa so trije poslanci.

Premierka Julia Gillard je izpostavila, da je njena vlada v času svetovne gospodarske krize izšla močnejša kot katerikoli drugo gospodarstvo na svetu.

SRBIJA - Saj ni res, pa je

V predmestju Novega Sada ukradli celotno toplarno

NOVI SAD - Še do pred nekaj dnevi je bila na vrhu seznama najverjetnejših kraj v Srbiji kraja dveh kilometrov železniške proge nedaleč od Šabca. Po novem pa se je, verjeli ali ne, na vrh tega seznama povzpela kraja celotne toplarne v naselju Mišeluk pri Novem Sadu, piše na svoji spletni strani včerajšnji hrvaški časnik Jutarnji list.

Več milijonov evrov vrednega objekta, ki se je raztezal na površini dobrih 300 kvadratnih metrov in je v višino meril okoli šest metrov, enostavno ni več (na posnetku vse kar je ostalo od toplarne), niti pristojni v Novosadski toplarni niti novosadska policija pa nimajo pojma, kam bi lahko izginil. V Novosadski toplarni so vložili kazensko ovadbo proti neznanemu storilcu, sumijo pa, da za kraj stojijo Romi.

A Jutarnji list navaja besede neimenovanega človeka, ki živi v bližini prizorišča kraje in v to ne verjame: "Le kakšni Cigani. Oni si tega ne

bi upali. Prijatelj mi je dejal, da so se tu nekega dne preprosto pojavili delavci z bagri, kamioni in drugimi stroji ter rekli, da so jih poslali iz toplarne, da to demontirajo, saj naj bi bile naprave prodane v Bački Jarak. Delali so dva meseca in to je to."

Izginula toplarna je včasih služila za gretje novosadske televizije, od

Iran: Leta 2011 začetek del na novem objektu za bogatenje urana

TEHERAN - Iran bo začel prihodnje leto graditi nov, že tretji objekt za bogatenje urana, je napovedal vodja iranske jedrske agencije Ali Akbar Salehi. Kje naj bi zrasel nov jedrski objekt, Salehi ni razkril.

Bogatenje iranskega urana trenutno poteka v glavnem iranskem jedrskem objektu v mestu Natanc v osrednjem delu države. Drugi tovrstni objekt Iran še gradi, in sicer znotraj gore v kraju Fordo nedaleč od svetega mesta Kom. Salehi je v preteklosti napovedal, da bo Iran nove jedrske objekte gradil le še na lokacijah, ki jih ni mogoče napasti iz zraka. Glavna nasprotnika Irana, ZDA in Izrael, namreč ne izključujeta morebitnih letalskih napadov za ustavitve iranskega jedrskega programa.

V vojni v Afganistanu doslej ubitih več kot 2000 tujih vojakov

KABUL - V skoraj devetih letih vojne v Afganistanu je bilo doslej ubitih že več kot 2000 tujih vojakov, piše na spletni strani www.icasualties.org. Med 2002 ubitima pripadnikoma tujih sil od začetka ameriškega napada na Afganistan leta 2001 je največ Američanov, 1226. Letos je bilo v tej nemirni državi pod Hindukušem ubitih že 434 tujih vojakov, najbolj črno doslej pa je bilo lansko leto, ko je vojna zahtevala 521 žrtev med tujimi vojniki.

Črna gora plačuje odškodnine Hrvatom za zasežene jahte

PODGORICA - Črnogorske oblasti so izplačale odškodnino za jahte in čolne, ki jih je ob začetku vojne na Hrvaškem (1991-1995) odpeljala tedanja jugoslovanska vojna mornarica. Po navedbah hrvaških oblasti naj bi bilo skupno v začetku vojne samo na dubrovniškem območju odpeljanih ali poškodovanih 336 jaht in čolnov. Šlo naj bi za jahte in čolne, ki so jih tedaj jugoslovanski vojniki odpeljali v obdobju med oktobrom 1991 in koncem junija 1992. Večina teh jugoslovanskih vojakov so bili pravzaprav rezervisti iz Črne gore, večino čolnov in jaht pa so preprosto odpeljali, se pravi ukradli, je poročal črnogorski časnik Vjesti. Črna gora je že pred tremi leti Hrvaški plačala tudi 375.000 evrov odškodnine za živino, ki so jo jeseni leta 1991 odpeljali s hrvaške kmetije v bližini Dubrovnika na območje Črne gore.

Kolesar iz Gorice padel v Solkanu

V nedeljo popoldne so novogoriški policisti obravnavali prometno nesrečo v Solkanu, v kateri je starejši, 73-letni kolesar iz Gorice iz neznanega vzroka padel in z glavo udaril v tla ter pri tem utrpel telesne poškodbe. Z reševalnim vozilom je bil odpeljan preko meje v goriško bolnišnico. Prometni policisti bodo na podlagi zbranih obvestil podali ustrezen ukrep. (nn)

Nesreča v novem krožišču

V nedeljo nekaj po 21. uri zvečer je prišlo v novem krožišču v Mirnu do prve prometne nesreče od njegove predaje prometu pred 14 dnevi. Povzročil jo je 43-letni voznik osebnega vozila, ki je vozil iz Mirna proti Biljam, in je zaradi vožnje z neprimerno hitrostjo zapeljal s ceste. Voznik, ki v nesreči ni bil telesno poškodovan, skupilo jo je le njegovo vozilo, je v postopku odklonil preizkus alkoholiziranosti, zato so ga policisti pridržali v policijskih prostorih na podlagi 238.b člena Zakona o varnosti cestnega prometa in bodo zoper njega podali obdolžilni predlog na pristojno okrajno sodišče. Zaradi prometne nesreče so mu šempetrski policisti izdali tudi plačilni nalog zaradi kršitev določil Zakona o varnosti cestnega prometa. (nn)

Umetniki za Karitas

Na Sinjem vrhu nad Ajdovščino se je včeraj začela 16. mednarodna likovna kolonija Umetniki za Karitas, ki bo potekala do petka. Udeleženci letošnje kolonije so Abdulwahab Aiawahdi, Gordana Gašperin, Vlasta Arzenšek Gottstein, Tamara Burmicky, Metka Erzar, Rado Jerič, Janez Kovačič, Matej Metlikovič, Gregor Prateker, Marjan Skumavc, Karen Soklič, Aleša Stritar in Adriano Velussi. Častna gosta kolonije sta zakonca Malesa Bersan Mašuk in Nikolaj Mašuk, vsem omenjenim pa se pridružujejo še strokovni sodelavci kolonije, likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn ter slikarji Jože Bartolj, Lucijan Bratuš, Primož Breclj, Silva in Azad Karim, Mira Ličen Krmptič in Tone Seifert. Jutri ob 20. uri bo potekal pogovor o umetnosti in dobrotelosti, v četrtek pa dan odprtih vrat, ko se bodo lahko udeležencem kolonije pridružili tudi drugi ustvarjalci. Iz vseh del bodo organizatorji ob 18. uri pripravili razstavo s kulturnim programom, sledilo pa bo družabno srečanje in možnost nakupa ali rezervacije nastalih del. Izkupiček vseh prodanih del bo namenjen družinam v stiski. V vseh dosedanjih likovnih kolonijah Umetniki za Karitas je sodelovalo 917 avtorjev, ki so ustvarili in podarili skupaj 1.235 del. (nn)

TRŽIČ - Že tretja tragedija na morju

Kopanje v zalivu usodno za moškega iz Štandreža

Truplo 74-letnega Renata Zavadlava našli v nedeljo popoldne dve milj od obale

GRADIŠČE - CIE

Množičen beg priseljencev

Enajst pobeglih še iščejo

V centru CIE v Gradišču je v nedeljo znova prišlo do neredov in množičnega bega priseljencev. Tokrat si je prostost skušalo priboriti kakih petdeset tujcev (skupno je bilo v nedeljo v centru okrog 130 oseb), ki so bili zaprti v prostorih bivše kasarne Polonio, beg pa je uspel petindvajsetim izmed njih. Štirinajst pobeglih so ujeli, ostale pa sile javnega reda še vedno iščejo.

Neredi so izbruhnili v nedeljo zvečer. Okrog 50 nezakonitih priseljencev je s kovinskimi palicami, ki so jih ukradli v prostorih centra, najprej razbilo ključavnico in prišlo na notranje dvorišče, čez pregrade pa se je nato prebilo petindvajset tujcev. Za pobeglimi, ki so se porazgubili po njivah, so se takoj pognali policisti in karabinerji: osem oseb so sile javnega reda ujele že kmalu po begu, dodatnih šest pa so izsledile včeraj zjutraj. Ostalih, ki so po navajanju policijskega sindikata SAP v glavnem Tuniziji, zaenkrat niso našli. »Poslopije centra za priseljence ima kar nekaj pomanjkljivosti, ki jih že vsi poznamo, nezadosten pa je tudi sistem za videonadzor. Država ima dve izbiri: center v Gradišču more zapreti ali pa vložiti denar v njegovo obnovo, da odpravi "šibke točke" strukture,« menijo pri goriškem pokrajinskem tajništvu sindikata SAP, podobno mnenje pa je izrazil tudi tajnik sindikata SIULP Giovanni Sammito, po katerem je število policistov v centru CIE v Gradišču prenikzo.

Sočasno z neredi v Gradišču je v nedeljo prišlo do množičnega bega priseljencev tudi iz centrov CIE v Milanu in v Brindisiju. Preiskovalci ne izključujejo, da so dogodki povezani. Sum o »skupni režiji« se je porodil že 18. julija, ko sta iz centrov CIE v Gradišču in v Milanu skušali istočasno pobegniti večji skupini priseljencev. (Ale)

Kopanje v Tržiškem zalivu je bilo usodno za 74-letnega Renata Zavadlava iz Štandreža. Njegovo truplo brez življenja so našli v nedeljo popoldne, vzrok smrti pa naj bi bilo treba iskati v nenadni slabosti, ki ga je obšla med plavanjem. Po smrtih Massima Tomassonija, ki je padel s čolna med ribolovom, in Enrica Bellata, ki umrl zaradi srčne kapi na svoji jadrnici, je usodno kopanje Renata Zavadlava že tretja tragedija, ki je letos znamenovala Tržiški zaliv.

Truplo 74-letnika iz Štandreža so opazili nekateri jadranci v nedeljo popoldne; plavalo je približno dve morski milj od obale. Na kraju je kmalu zatem posredovalo osebje luške kapetanije, ki je truplo pobralo iz vode in ga prepeljalo v pristanišče, kjer si ga je ogledal sodni zdravnik. Ker na truplu ni bilo nikakršnih poškodb ali ran, je možki po vsej verjetnosti umrl zaradi nenadne slabosti oz. utopitve, ki ji je sledila. Medtem ko si je sodnik zdravnik ogledoval truplo, se je osebje luške kapetanije s patrolnim čolnom odpravilo na iskanje plovila, s katerim se je še isti dan v dopoldanskih urah Zavadlav odpravil na morje. V bližini valobrana pristanišča so zagledali jadrnico Alisea in se ji približali; na njej ni bilo nikogar, motor ni bil prižgan, jadra pa niso bila dvignjena. Osebje luške kapetanije je zato stopilo na jadrnico in na njej našlo dokumente Renata Zavadlava, ki se je dopoldne s plovilom odpravil na morje iz pristana San Nazario. Stopničke, s katerimi je jadrnica opremljena, so bile spuščene v vodo; zaradi tega so preiskovalci takoj hipotizirali, da je možki po stopničkih stopil v vodo, nato pa naj bi ga med plavanjem obšla slabost.

Renato Zavadlav se je rodil in odrasčal v Štandrežu, v kulturno in družbeno življenje v vasi pa ni bil vključen; že pri štirinajstih letih se je zaposlil pri nekdanjem podjetju Mizzon in se izučil za električarja ter serviserja in montažerja gorilnikov. Nato je šel na svoje, sedež podjetja in trgovino si je uredil na Korzu Italia, na vogalu ob spominskem parku. Pri njem so bili kot serviserji in montažerji gorilnikov zaposleni številni Štandrežci, zaradi svojega poklica pa je vstopil v številne domove in bil zato zelo poznan ne le v rojstni vasi, pač pa po vsej Gorici in okolici. Podjetje je prepustil edinemu sinu Fabiu, njegova žena pa je umrla pred nekaj leti. Datum pogreba je že bil določen; od Renata Zavadlava se bodo poslovili v četrtek, 19. avgusta, ob 10.30 v štandreški cerkvi.

Renato Zavadlav

BUMBACA

NOVA GORICA - Policija na delu

Številne tatvine verjetno izvedla ista oseba

Uslužbenci Operativno komunikacijskega centra novogoriške policijske uprave v zadnjem času skoraj vsakodnevno poročajo o vlomih. Nekateri izmed njih so bili izvedeni na zelo podoben način, zato preiskovalci ne izključujejo, da jih je izvedel isti storilec.

Že v noči na minuli torek je nekdo vlomil v skladišče v Vrtojbi. V objekt je vstopil skozi vrata, iz skladišča pa je odnesel več kosov različnega ročnega in električnega orodja v skupni vrednosti 500 evrov. V isti noči je poskušal neznanec vlomiti tudi v gostinski lokal v Solkanu. Tudi tam je skušal vlomiti skozi vhodna vrata, ker pa mu to ni uspelo, je od dejanja odstopil. V noči na sredo je neznanec vlomil v gostinski lokal v Šempetru pri Gorici. V prostor je prišel skozi stransko okno, iz blagajne ukradel blagajniški minimum v višini 100 evrov, v oči pa mu je pa-

del tudi računalnik znamke Intel, zato ga je odnesel s sabo. Lastniku je povzročil za 900 evrov škode. V noči na soboto je skušal neznan storilec na vzvod vlomiti v trgovino z dekorativno opremo v Solkanu, a mu to ni uspelo.

Operativno komunikacijski center novogoriške policijske uprave je zadnja dva primera vloma zabeležil v noči na nedeljo. Tat je najprej vlomil v prostore Vinoteke Goriška Brda na Delpinovi ulici v Novi Gorici. Vlomil je tako, da je razbil steklo na službenih vratih. Iz registrske blagajne je neznanec vzel 50 evrov in izginil. V isti noči je, po vsej verjetnosti isti storilec, vlomil v kozmetični salon v Novi Gorici. Tat je prav tako kot v vinoteki vlomil tako, da je razbil steklena vrata. Preiskal in premetel je prostore in s seboj odnesel prenosni računalnik, vreden 700 evrov. (nn)

GORIŠKI GRAD - Med 20. in 22. avgustom v priredbi kulturnega združenja Mitteleuropa

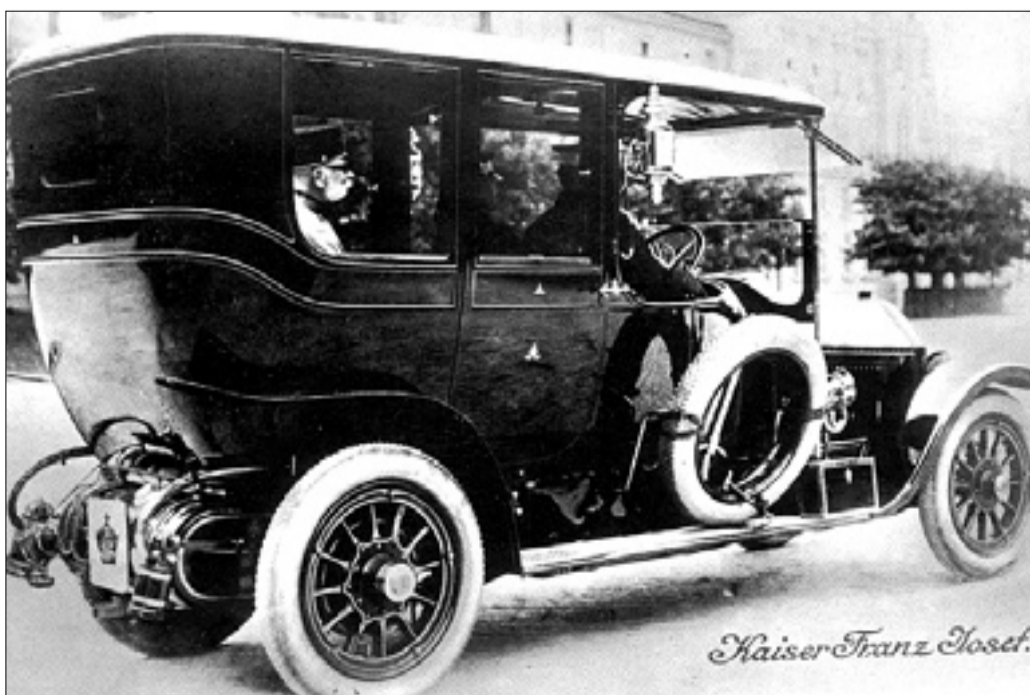
Praznik narodov prvič v Gorici

Sodelovale bodo delegacije iz Avstrije, Hrvaške, Češke, Poljske, Slovenije, Ukrajine in Furlanije-Juljske krajine

Narodi srednje Evrope, ki so bili nekoč združeni v Avstro-ogrijskem cesarstvu, se bodo ta konec tedna ponovno srečali v Gorici. V grajskem naselju in na drugih lokacijah mestnega središča bo namreč med 20. in 22. avgustom potekala 162. izvedba Praznika narodov, ki ga prireja kulturno združenje Mitteleuropa. Mednarodni dogodek, ki je nekoč potekal v Jasihu, lani in predlanskem pa v Krminu, bo letos prvič gostila Gorica.

»Krmin ni primeren za organizacijo prireditve, kot je Praznik narodov, ki postaja iz leta v leto odmevnejši. Zato smo začeli iskati alternativno prizorišče in stopili v stik z goriško upravo, saj je Gorica zaradi svoje obmejne lege in zgodovine najprimernejši kraj za tovrstno srečanje,« je povedal predsednik združenja Mitteleuropa Paolo Petziol, goriški župan Ettore Romoli in odbornik Antonio Devettag pa sta poudarila, da je Gorica ponosna, da lahko gosti tako pomembno prireditev.

Program Praznika narodov, na katerem bodo sodelovale delegacije iz Avstrije, Hrvaške, Češke, Poljske, Slovenije, Ukrajine in Furlanije-Juljske krajine, se bo začel v petek, 20. avgusta, na pokopališču v Bračanu, kjer se bodo poklonili žrtvam vojn in padlim vseh narodnosti. Dan kasneje bo v sotoru na goriškem gradu koncert, ob katerem bodo grajsko naselje poživil tržnica in spektakli. Vrhunec bo praznik dosegel v nedeljo, ko se bodo dogodki vrstili že od jutranjih ur. Dopoldan bodo med Travnikom, goriško stolnico in Trgom Sv. Antona na sporedu govori, slovesna maša in spreved v narodnih nošah, od 13.30 dalje pa se bo praznovanje v znamenju plesov, glasbe in petja nadaljevalo na goriškem gradu. (Ale)

Fotografija cesarja Franca Jožefa

ROMANS - Včeraj Mlada motorista v bolnišnici

V Romansu se je včeraj zgodila prometna nesreča z motorjem, v kateri sta bili ranjeni dve osebi. Mlada ženska, ki je utrpela hujše telesne poškodbe, so prepeljali v bolnišnico na Katinari, moškega pa v goriško bolnišnico. Ranjenca naj ne bi bila v smrtni nevarnosti. Nezgodna se je pripetila okrog 13.40 na pokrajinski cesti št. 3. 29-letni motorist S.I., ki je rojen v bivši Jugoslaviji in ima bivališče v kraju Terzo D'Aquileia, se je s potnico, 29-letno srbsko državljanko N.Z., peljal po Ulici Aquileia v Romansu. V bližini tovarne mesnih izdelkov Morgante je S.I. izgubil nadzor nad motornim vozilom in padel. Poškodovanemu vozniku in potnici, ki sta obležala na asfaltu, je kmalu nudilo pomoč osebje rešilne službe 118, ki je poklicalo rešilni helikopter. Leta je dekle prepeljal v tržaško bolnišnico, mladeniča pa so z rešilnim vozilom odpeljali v Gorico. Na kraju so posredovali tudi karabinerji.

GORICA - Pet poimenovanj na predlog odbornika Cosme

Stopnišče v središču mesta bo nosilo ime po Giorgiu Ursiju

Slovenski kolesar je osvojil srebrno kolajno na olimpijskih igrah v Tokiu leta 1964

Stopnišče v središču Gorice bo nosilo ime po Giorgiu Ursiju, slovenskem kolesarju, ki je osvojil srebrno kolajno na olimpijskih igrah v Tokiu leta 1964 in ki je v zamenskih športnih krogih poznan tudi kot Jurij Uršič. Njemu v čast je občinska uprava na predlog odbornika Sergia Cosme poimenovala stopnišče, ki povezuje ulici Brass in Cadorna.

Komisija za toponomastiko je sklep s petimi poimenovanji sprejela v začetku maja, prvič pa se je o predlogih odbornika Cosme pogovarjala sredi marca. Sklep komisije za toponomastiko je zdaj potrdil še občinski odbor, v kratkem pa bodo namestili table z novimi imeni. Poleg stopnišča po Ursiju so po nekdanjem športniku poimenovali še oširek pred telovadnico Palacconi na Rojcah; odslej bo nosil ime po Luigijsu Musini, bokserju, rojenemu leta 1914 v Gorici slovenskima staršema iz Števerjana, ki je v svoji karieri odigral 52 dvobojev, 38-krat zmagal, petkrat dosegel remi, trikrat se je na ringu spopadel z velikonom iz Sequalsa Primom Camero in ga trikrat premagal. Musina je pred dvajsetimi leti v domu za ostarele v Krminu umrl kot neznanec, potem ko ga je v mladih letih hollywoodska zvezda Lana Turner označila »za najlepši kip iz italijanske kolekcije«.

Na predlog Cosme so dalje poimenovali krožišče pri mostu 8. Avgusta po diviziji Gorizia, stopnišče med ulicama San Michele in Del Carso po iredentistu Carlu Corubolu in ulico pri sejmskem razstavišču po Francescu Maraniju, ki je bil goriški »podestà« od leta 1905 do leta 1908. Kot so zapisali v sporočilu občinskega tiskovnega urada, »divizija Gorizia je vodila italijansko odporništvu vseh Goričanov od maja leta 1945 do septembra leta 1947, njen cilj pa je bil vrnitev Gorice pod Italijo«. Francesco Marani, rojen leta 1850 in umrl leta 1934, je kot »podestà« sprejel sklep za odkup sedanje občinske palače, nato je bil kot poslanec izvoljen v dunajski parlament, med prvo svetovno vojno pa je skupaj z družino živel v begunstvu v Galiciji. Po povratku v Gorico je sodeloval pri začasni povojni mestni vladi, nato je bil leta 1924 izvoljen v poslansko zbornico in zatem še v senat. Polkovnik in iredentist Carlo Corubolo se je med prvo svetovno voj-

Ursi med cestno dirko (levo) in ob povratku z olimpijskih iger s srebrno kolajno

FOTO VIP

no kot prostovoljec boril na Krasu, nato pa je bil predsednik goriške zveze vojnih veteranov. Po Veliki vojni je napisal knjigo »Dal sacrificio alla gloria«, ki je izšla v šestih ponatisih.

Giorgio Ursi se je rodil se je 1. septembra leta 1944 v Doberobu, umrl pa 8. oktobra leta 1982 v Gorici. Njegova kolesarska kariera je bila dokaj kratka. S kolesarstvom se je začel resno ukvarjati šele pri osemnajstih letih, ko je treniral pri tržaškem klubu Bartali Rovis. Ursi je takoj pokazal velik talent za ta šport, na olimpijske igre v Tokio pa je odpotoval povsem naključno. Italijanska reprezentanca se je pripravljala za nastop na dirkališčnih vožnjah. Eden izmed reprezentantov se je poškodoval in Ursija so poklicali, da bi ga zamenjal na eni od pripravljanih tekem. Dirko si je ogledal tudi zveni trener Guido Costa, ki je bil tako navdušen nad Ursijevo vožnjo, da ga je pri priložnosti vključil v reprezentanco. Ursi je na tako na olimpijskih igrah 17. oktobra leta 1964

na dirkališču Hachijoj v Tachikawi osvojil srebrno kolajno v zasledovalni vožnji. Po povratku domov mu je Gorica pripravila slovesen sprejem, že nekaj dni zatem pa je Ursi obiskal Dijaški dom Simon Gregorčič, kjer je gojencem pripovedoval svoje športne dogodivščine na Japonskem. Posebno navezan je bil na vzgojiteljico Dijaškega doma Jožico Tomsič, sploh pa je imel med goriškimi Slovenci veliko prijateljev in znancev.

Po izrednem uspehu v Tokiu je Ursi zmagal več dirk med amaterji. Na svetovnem prvenstvu v Frankfurtu je v zasledovalni vožnji osvojil bronasto kolajno za Nizozemcem Tiemnom Gršnom in Čehom Jirijem Dalerjem. Profesionalno kolesarstvo in njegove zakonitosti pa je le s težavo sprejemal. Kmalu je opustil kolesarstvo in se zaposlil najprej kot mehanik, nato pa kot bolničar v goriški bolnišnici. Umrl je zelo mlad. Našli so ga mrtvega v njegove stanovanju v Gorici 8. oktobra leta 1982, ko je imel le štirideset let. (dr)

Umrli prvi častni občan

V nedeljo, 15. avgusta, je v 67-letu starosti umrl Aleš Nemeč, prvi častni občan občine Šempeter-Vrtojba. Listino z nazivom častnega občana mu je po sklepu občinskega sveta izročil župan Dragan Valenčič ob občinskem prazniku 25. julija lanskega leta. Od Aleša Nemca se bodo poslovili jutri ob 17. uri na pokopališču v Vrtojbi. Od danes do do jutrišnjega pogreba bo v avli dvorca Coronini za pokojnim odprta žalna knjiga.

Derivatov nimajo več

Tržiška občina je sporazumno razveljavila pogodbo o izvedenih finančnih instrumentih - derivatih, ki jo je z različnimi bančnimi zavodi podpisala leta 2003. Razveljavitev pogodbe ne bo ničesar stala, občina pa bo dobila tudi pozitivne obresti, ki so se doslej nabrale. Pogodba bi sicer tržiško občino vezala do leta 2036, zdaj pa imajo občinski upravitelji spet na razpolago 750.000 evrov, s katerimi so derivate kupili. Zaradi spornih finančnih instrumentov so tržiške občinske upravitelje večkrat kritizirali opozicijski občinski svetniki, razna opozorila pa so prejeli tudi z računskega sodišča.

GRADIŠČE - Tudi letos naval obiskovalcev

»Blatni« sejem vsekakor uspešen

Kot običajno so bili med obiskovalci sejma tudi letos številni otroci

BUMBACA

Naval obiskovalcev so za veliki šmaren tudi letos beležili na ptičjem sejmu v Gradišču; zaradi jutranjega dežja so bile poti sredi parka precej blatne, ne glede na to pa so se sredi ptic, rac, kokoši, zajcev in drugih domačih živali sprehajali obiskovalci iz vseh okoliških krajev in tudi iz Slovenije. Med desetimi nagrad, ki so jih po-

delili na sejmu za posamezne sorte v naših krajih najbolj razširjenih ptic kot tudi za papige, druge eksotične primerke in rutnino, je najprestižnejše priznanje, državno nagrado za ščinkavca »Memorial Sergio Franzot« prejel Claudio Pettenon iz Trevisana pri Trevisu. Med liščki je prvo mesto osvojil goriški Slovenec Stefano Bensa.

PODTURN - Na dan 50-letnice smrti

Poklon Emilu Komelu

O glasbeniku predaval Alessandro Arbo, med mašo zapelo učno osebje glasbene šole, ki je po njem poimenovana

Učno osebje SCVG Emil Komel med mašo zadušnico v Podturnu

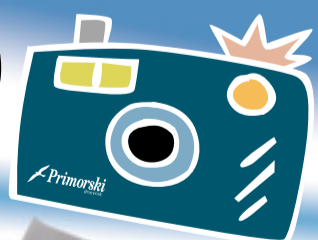
BUMBACA

V Podturnu so se v petek - na dan 50-letnice smrti - poklonili spominu na Emila Komela, goriškega skladatelja, organista in pevsodjce, ki je pustil globoko sled v glasbenem življenju mesta. Na pobudo Centra za ohranjanje in ovrednotenje ljudskih tradicij v Podturnu je bilo najprej na sporedu predavanje, med katerim je Alessandro Arbo, muzikolog, ki poučuje v Salzburgu, spregovoril o Komelu in o sakralni glasbi na Goriškem. Poudari je, da Komel ni bil inovator, včasih pa si je privoščil bolj začinjeno harmonijo v sicer do-

kaj tradicionalni zasnovi. Arbovemu izvajanju je sledilo veliko ljudi, med katerimi so bili predstavniki raznih glasbenih in kulturnih ustanov iz mesta, tako da je srečanje povsem uspelo. Predavanju je sledila maša zadušnica, ki jo je daroval župnik Ruggiero Dipiazza. Uvodoma je Mirko Butkovič na orglah zaigral dva preludija iz Komelove zbirke, nato pa je pel zbor učnega osebja SCVG Emil Komel pod vodstvom Davida Bandlja. Zapeli so štiri dele iz Komelove maše Misere pro defunctis in štiri Komelove slovenske pesmi za mešani zbor.

POLETNI FOTOUTRIP '10

NA POČITNICE S PRIMORSKIM DNEVNIKOM

Poletni fotoutrip se vrača med bralce. Po lanskem velikem uspehu vam vnovič ponujamo temo Na počitnice s Primorskim! Kamorkoli vas bodo ponesli poletni meseci, vzemite s seboj tudi časopisni izvod ali spletni Primorski dnevnik in mu posvetite enega od svojih poletnih posnetkov. Pošljite ga na naš dnevnik preko rubrike Fotogalerije bralcev na spletni strani www.primorski.eu ali po elektronski pošti tiskarna@primorski.eu, lahko pa fotografijo dostavite tudi osebno v uredništvih v Trstu in Gorici.

SLOVENIJA - Po podatkih mejne policije

Število nezakonitih migrantov se v zadnjem desetletju stalno zmanjšuje

Število ilegalnih migrantov se v Sloveniji zmanjšuje že celotno zadnje desetletje

ARHIV

LJUBLJANA - Število nezakonitih migrantov se v zadnjem desetletju stalno zmanjšuje, je povedal vodja oddelka za državno mejo v sektorju slovenske mejne policije Darjo Postrak. Če so v preteklosti migranti skušali mejo prečkati v vlakih ali tovornjakih, skušajo danes v Evropo uničiti priti kar peš. V večini primerov jih mejna policija ustavi že na meji, je pojasnil.

Pred dnevi so celjski kriminalisti zaradi 15 kaznivih dejanj overitve lažne vsebine in prepovedanega prehajanja meje kazensko ovadili 27-letnega Mariborčana. Osumljeni je izvedel nezakonito preseljevanje najmanj 79 tujcev. Kot lastnik dveh podjetij v Sloveniji jim je proti plačilu skozi prikazano zaposlitev v podjetjih uredil dokumente za vstop v Slovenijo. Vendar pa takšni primeri po besedah Postraka niso pogosti oz. jih praktično ni.

Mejna policija morebitne nezakonite preseljenke najprej preverja na mejnih prehodih, kjer se preverja tudi namen vstopa v schengensko območje oz. v Slovenijo. "Glavni razlogi za nezakonito prehajanje meje so sorodstvene vezi in poznanstva, ki jih imajo migranti v Sloveniji," je dejal Postrak. Če ima nekdo pri sebi delovno opremo, so policisti nanj le še bolj pozorni.

Število ilegalnih migrantov se sicer v Sloveniji po njegovih besedah zmanjšuje že celotno zadnje desetletje. V prvem polletju letošnjega leta so jih tako našteali 353, lani pa 410, kar je 14-odstotno zmanjšanje. Po državljanstvu izstopajo državljani Bosne in Hercegovine, ki jih je bilo letos že nekaj čez sto, sledijo državljani Hrvaške, Srbije, Albanije, Kosova in Turčije. Najbolj se je zmanjšalo število ilegalnih prehodov pri državljanih Kosova, Makedonije in Srbije, kar pa je povezano tudi z vizumsko liberalizacijo.

Kot poudarja Postrak, so mejni policisti že v letih pred vizumsko liberalizacijo ugotavljali, da so se ilegalne migracije preusmerile na druge države, zlasti preko Madžarske v Avstrijo ali preko Slovaške proti Nemčiji.

V zadnjem času opažajo, da nekateri potujejo tudi preko Ukrajine in Belorusije na Poljsko. "To se spreminja glede na tveganje, da jih bodo prijeli," je pojasnil.

Kljub mejnemu nadzoru se nekaterim vendarle uspe prethotapiti v državo. Po besedah Postraka jim na meji uspe zajeti več kot 85 odstotkov ilegalnih migrantov, 15 odstotkov jih odkrijejo v notranjosti Slovenije ali celo v tretjih državah. Če so jih na meji zajeli 353, to torej pomeni, da jih je mejo kljub vsemu uspelo prečkati okoli 50.

V Sloveniji se mejna policija kadrovske ni krepila, ima pa v uporabi boljšo opremo, zato je tudi uspešnejša pri odkrivanju in prijemanju ilegalnih migrantov. "Na eni strani je res manj ilegalcev, na drugi strani je policija verjetno učinkovitejša," je pojasnil. Med preostalimi razlogi za zmanjšanje števila migrantov pa Postrak omenja boljše sodelovanje z državami izvora ilegalnih migrantov.

Ilegalni migranti državne meje ne skušajo več prečkati v tovornjakih. Kot je dejal Postrak, so se včasih tovrstni prehodi meje dogajali skoraj tedensko, danes pa v vsej Evropi takšen primer odkrijejo le enkrat na mesec ali dva. Voznik tovornjaka se namreč zaveda, da bo v primeru, da ga pri tem zasačijo, dobil prepoved vstopa v državo. To se tako zgodi le izjemoma, večinoma pa se dogaja, da migranti izstopijo iz vozila tik pred mejnim prehodom in mejo prečkajo peš.

Kljub vsemu pa velika večina potnikov potuje dobronamerno in predpisov ne kršijo. Poleg tega je morebitne slabe namene preseljenke težko dokazovati. "Drugače pa je, če je posameznik že vpisan v schengenskem informacijskem sistemu (SIS), kar pomeni, da je bil že obravnavan za kaznivo dejanje", je poudaril in pojasnil, da imajo nekateri tudi prepoved vstopa v schengensko območje.

Glede na število ljudi, ki potujejo preko Slovenije, je 350 ilegalnih migrantov po mnenju Postraka zanemarljiva številka. Samo v prvem polletju letošnjega leta je bilo namreč več kot 40 milijonov prehodov državne meje v Slovenijo. (STA)

CELJE - Skupni projekt s Hrvaško

Obnova Vodnega stolpa in ureditev Velikega Tabora

Zgoraj Vodni stolp v Celju, spodaj Veliki Tabor na Hrvaškem

CELJE - Pokrajinski muzej Celje načrtuje ureditev Vodnega stolpa in digitalni sprehod po Knežjem dvorcu s stalno razstavo o celjskih knezih, ki jo nameravajo pripraviti najkasneje v dveh letih. Kot je povedal direktor muzeja Stane Rozman, so odvisni od uspešnosti na razpisu Službe vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Na razpis, vreden milijon evrov, so se prijavi skupaj z muzeji hrvaškega Zagorja. Friderik II. Celjski je bil poročen s hrvaško plemkinjo Elizabeto Frankopansko, obe državi pa povezuje tudi njegova druga žena Veronika Deseniška, je pojasnil Rozman. "Če bomo uspešni na razpisu bodo na hrvaški strani uredili dvorec Veliki Tabor, ki je najpomembnejši pozno srednjeveški plemiški grad v kontinentalnem delu Hrvaške, na slovenski strani pa bi uredili Vodni stolp s stalno razstavno postavitevijo," je še dejal.

Celjska občina, ki bo v torek danes na Starem gradu odprla prenovljen Friderikov stolp, nadaljuje z obnovo Knežjega dvorca. Za njegovo ureditev je prejela sredstva iz dveh letošnjih razpisov, in sicer v višini 2,3 milijona evrov. S pridobljenimi sredstvi bo uredila prostore celotnega komunikacijskega stolpa in zahodnega trakta, namenjenega kulturnemu programu Pokrajinskega muzeja Celje in Zavoda Celeia Celje. V okviru investicije bodo uredili še večnamensko multimedijsko dvorano na zahodnem traktu, ki bo lahko služila tudi protokolarnim namenom celjske občine. Uredili bodo tudi razgledno ploščad na zgornji etaži komunikacijskega stolpa. Z obnovo Knežjega dvorca je občina pričela že v 80. letih prejšnjega stoletja.

PREJELI SMO

Slovenskim občilom

Potem ko je Primorski dnevnik decembra 2000 objavil spis veljaka Levih demokratov, ki že desetletja poskuša civilizirati Slovence, da bi končno opustili jugoslovanski nacionalizem in postali vredni, da živijo v demokratični in pluralni Italijanski republiki, sem se odločil, da opišem delovanje italijanske nestrpnosti do Slovanov, in posebej do Slovencev, ob severovzhodnem Jadranu od leta 1848 do konca leta 2000. Spis z naslovom »Zrel čas za človeški zornik« je izšel v Primorskem dnevniku dne 2. januarja 2001. Ker mi ni bilo znano, da bi možakar vsaj pasivno obvladal slovenski jezik, sem upal, da mu bodo slovenski tovariši prevedli spis, ki precej podrobno opisuje nestrpno obnašanje njegovih rojakov do mojih rojakov. Drugo upanje je bilo, da bodo Levi demokrati, ki obvladajo slovenski jezik, razpolagali s preverjenimi zgodovinskimi argumenti za dialog s tem njihovim voditeljem. Očitno naivno sem upal, da bodo posredovane podatke uporabili za kakšen kritičen odgovor na njegove izpade vsaj v Primorskem dnevniku, če že ne v Piccolu, čigar bralci potrebujejo in zaslužijo nekaj več zgodovinskega znanja o preteklosti ob severovzhodnem Jadranu, da bodo vedeli, da vse zlo, ki se ni začelo 1. maja 1945, se ni začelo niti 28. oktobra 1922, temveč mnogo prej. Trezno moram ugotoviti, da je bilo moje upanje, da bodo nastopili zoper njegove izpade naši veljaki, ki so imeli vsaj nekaj vpliva v njegovi stranki (Stojan Spetič, Demetrio Volcic, Miloš Budin in še kdo), prazno.

Da sem se takrat odločil za obravnavani spis, je bilo odločilno predvsem dejstvo, da nam je tedaj grozil protiušten, rasističen zakon, katerega žrtev so postale temeljne človekove pravice, če je res, kot določa 1. člen Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin, da »The protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities forms an integral part of the international protection of human rights ...«.

Po zadnjem izpadu tega levčarskega veljaka, bi se spodobilo, da

se v Piccolu oglasi Tothov prijatelj Budin in pojasni (bivšemu?) tovarišu, da je zelo pesniško trditi, da je vse ozemlje od Dalmacije do Julijske Benečije pluralno, obenem pa je zelo zločinsko prepustiti neimenovani organizaciji nasilnežev središče Gorice in Trsta. Da je neimenovana organizacija nasilnežev preprečila tako dvojezičnost, kakršno je Ustavno sodišče Italijanske republike opredelilo v treh rozsodbah iz let 1982, 1992 in 1996, ni izmišljotina kakega slovenskega prenapeteža, temveč izhaja iz izjave ministra Carla Giovanardi, ki jo je objavil Il Piccolo dne 16. januarja 2004: »Razmejitev, ki bi pomenila vpeljavo dvojezičnosti na celotnem občinskem ozemlju (Gorice in Trsta), bi imela isti učinek, kot vreči žigalico v smodnišnico«. Prišlo bi do velike eksplozije, do velikega nasilja. Dobro bi bilo tudi pojasniti človeku, ki očitno ne razume slovenskega jezika, da slovensko narodnostno ozemlje (territorio etnico) ni nič drugega kot naseljeno ozemlje slovenskega naroda, na katerem želimo biti Slovenci enakopravni vsem drugim: tretji člen posebnega

statuta avtonomne dežele Furlanije-Julijske Benečije opredeljuje to kot »parità di diritti e di trattamento a tutti i cittadini, qualunque sia il gruppo linguistico al quale appartengono« in priznava to na papirju že od 31. januarja 1963. Da pa tega dejansko ni (in je tako kršen ustavni zakon), je zasluga takih ustavnih patriotov kot je on sam.

Povsem bi moralo zadoščati že poznanje italijanskega jezika, da bi ta ustavni patriot razumel, da izraz »territorio di insediamento di minoranza linguistica riconosciuta« ne pomeni nič drugega kot »narodnostno ozemlje«, na katerem naj bi bili pripadniki manjšin deležni popolne enakopravnosti. Če Ustavno sodišče trdi, da je manjšina zaščiten, kadar njeni pripadniki niso prisiljeni, da na naseljenem ozemlju manjšine, ki ji pripadajo, uporabljajo v odnosih z javnimi oblastmi jezik, ki ni njihov materni jezik, v resnici pa so največkrat prisiljeni tudi na ozemlju (frazioni), kjer naj bi veljal »bilinguismo integrale«, je več kot očitno, da »zaščitni zakon« ni zaščitni zakon.

Če Budin zdaj tega ne more storiti, zaradi že prej sprejetih obveznosti, bi lahko to storil Demetrio Volcic, ki je nedvomno uveden v diplomatske veščine, in bi mu ne smelo biti težko prepričati upokojenega profesorja filozofije.

Vsakemu demokratu bi moralo biti povsem nesporna vrednota enakopravnost in bi mu morala biti jasna razlika med prizadevanjem za enakopravnost in nasprotovanjem enakopravnosti. Veljak demokratske stranke pa vztraja pri dveh nacionalizmih, ki naj bi bila enako zlo.

Če upoštevamo ljudski pomen glagola filozofirati, lahko sklepamo, da se profesor filozofije lahko povsem požvižga na matematiko. Za navadne zemljane pa je verjetno razlika med 190.905 osebami, ki so jih kot begunce registrirale pristojne oblasti, in 350.000 osebami, ki jih vztrajno objokuje veliki prijatelj civiliziranih Slovencev, vsaj nekoliko prevelika.

Mogoče je »čas kislih kumaric« naklonjen objavi tudi tako heretičnega spisa.

Samo Pahor

JADRANJE - Evropsko mladinsko prvenstvo v olimpijskem razredu 470

Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti v zlati skupini s 3. mesta

Po šestih kvalifikacijskih regatah - Čupina jadralka v veter počasna, v krmi nadoknadita več mest

Čupina jadralka Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti sta uspešno zaključila kvalifikacijski del mladinskega evropskega prvenstva v olimpijskem razredu 470 v francoskem L. a Rochelle. Po šestih regatah (z enim odbitkom) zasedata 3. mesto, z nemškim dvojcem Zepunte/Baldewein in francoskim parom Peponnet/Lebrun pa delita enako število točk. Zdaj ju čaka finalni del tekmovanja, ko bosta v zlati skupini merila moči z najboljšimi. Če bosta po petih plovih v najboljši deseterici, bosta nastopila tudi v regati za kolajne (medal race).

Po prvem dnevu regat, ko sta bila 4. in 15., sta zajadrala bolj prepričljivo in tako potrdila, da sodita med najboljše mladince v Evropi. V posamičnih regatah sta bila v nedeljo 2. in 7., včeraj pa sta osvojila tretje mesto, v zadnji regati pa sta bila prva. Po treh kvalifikacijskih dneh vodi francoski par Bouvet/Mion, ki je s šestimi prvimi mesti daleč najboljši (tačas zaseda na svetovni članski jakostni lestvici 15. mesto). Druga sta prav tako francoska jadralka Balzeau in Fountaine.

»Jadrata vseskozi zelo srčno in predano,« poudarja trener Antonaz, ki Čupino posadko spremlja vseskozi iz gumenjaka, »Pa vendar sta v veter počasna. Kroj jadra je zgrešen, zato jadro ne daje tistega, kar smo pričakovali. Razmišljali smo tudi o zamenjavi jadra, vendar ne bomo tvegali. Ves zaostanek morata Simon in Jaš zato vsakič nadoknaditi v

Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti sta v zadnji kvalifikacijski regati v rumeni skupini osvojila prvo mesto. Od danes bosta moči merila samo z najboljšimi

KROMA

krmi s špinakerjem. To jima uspe, ker sta do trikrat bolj agresivna kot vsi ostali in s fizično močjo nadoknadita vsako regato od pet do šest mest,« je še pojasnil Antonaz, ki je sicer vesel s taktičnimi izbirami varovancev in tudi s starti, ki so bili solidni. Tudi po uspešnih kvalifikacijah pa ostaja še naprej previden: »Če bo jakost vetra nižja od 10 vozlov, imata Simon in Jaš velike možnosti dobre končne uvrstitve. Če bo jakost vetra kot do sedlej, od 15 do 18 vozlov, pa bosta zelo težko ubranila tako visoko mesto. Vprašljivo je, ali bosta tako intenziven tip jadrnja, kot sta ga imela te dni, vzdržala vse do konca. Vsekakor pa sem nanje zelo ponosen, saj se stalno trudita.« Na francoskem prizorišču je bilo doslej sončno, pihal pa je termičen veter.

Od danes do petka se bosta Čupina jadralka pomerila s 43 posadkami. Med italijanskimi jadrnicami sta najboljša, druga »azzurra« sta Dubbini in Balestrero na 17. mestu. Najboljša slovenska posadka Tidd/Dolinšek je na 12. mestu. (V.S.)

Vrstni red: 1. Bouvet/Mion (Fra) 5 točk, 2. Balzeau/Fountaine 9, 3. Sivitz Košuta/Farneti (Ita) 17, 4. Zepunte/Calde-wien (Nem) 17, 5. Peponnet/Lebrun (Fra) 17, 6. Elsner/Szymanski (Nem) 18., 7. Kavas/Orfanos (Grč), 8. Tsinouk-lis/Karonis (Grč) 27.

SKIROLL Bogatčeva zdrknila na 7. mesto

Po tretji etapi svetovnega pokala FIS v skirollu na skupni lestvici v ženski konkurenci še naprej zanesljivo vodi Norvežanka Solli, ki ima po tretji etapi, prejšnji teden so tekmovali prav na Norveškem, 405 točk. V sprintu je osvojila 2. mesto, na tekmi s skupinskim startom pa je bila 12. Mladinina »azzurra« Mateja Bogatec, zaradi službenih obveznosti, prejšnji teden ni tekmovala. Prav zaradi tega je na skupni lestvici zdrknila na 7. mesto. Bogatčeva ima 229 točk. »Do konca letošnje sezone sta na sporedu še dve etapi svetovnega pokala. Od 10. do 12. septembra v Cuneu in 18. in 19. septembra v Solunu in Grčiji. Tretje mesto je že tako daleč, da ga bo skoraj nemogoče doseči. Letos je pač taka prehodna sezona,« je priznala Mateja Bogatec, ki je v lanskem sezoni postala tako pokalna kot svetovna prvakinja. Na 2. mestu skupne lestvice je Rusinja Elena Rodina (358 točk), tretja pa je Švedinja Hanna Seppas (327 točk). Konec tedna bo znova na vrsti državni pokal. Mladinini rolkarji bodo tekmovali pri Folgariju.

DANES - Prijateljska tekma, v Repnu (19.00): Kras - Zaule.

KOŠARKA - Košarkarji Bora Radenske (prvi) začeli s pripravami

Zagnano na delo

Cilji so visoki: uvrstitev v play-off - Prvi teden s košarkarsko žogo, nato na vrsti kondicija

Na prvem treningu se je zbralo petnajst košarkarjev: ob članih tudi mladinci

KROMA

Obvestila

ŠPORTNA ŠOLA POLET/KONTOVEL obvešča, da bodo košarkarji letnika 1999 trenirali jutri, 18. 8. v Prosvetnem domu na Opčinah 18.00 - 19.30, v četrtek, 19. 8. in petek 20. 8. na igrišču na Kontovelu, 18.00 - 19.30. Od nedelje, 22. 8., do sobote, 28. 8., so na sporedu enotedenske priprave v Postojni. Od ponedeljka, 30. 8. do petka, 10. 9.: ponedeljek, sreda, petek, Prosvetni dom na Opčinah, 17.30-19.00; torek, četrtek, igrišče na Kontovelu, 17.30-19.00. Letniki 2000/01: od ponedeljka, 30. 8. do petka, 10. 9.: ponedeljek, sreda, petek, Prosvetni dom na Opčinah, 16.30-17.30; torek, četrtek, igrišče na Kontovelu, 16.30-17.30. Info: marinandrej@alice.it ali 338/5889958 Andrej Vremec.

ŠD VESNA - mladinski sektor, vabi dečke in deklice, ki so rojeni od leta 2000 do 2005 (dopolnjenih 5 let starosti), da se pridružijo naši nogometni šoli. Za vse informacije pokličite na 040220871 ali na 3293515480. Treningi se bodo začeli 1. septembra.

ŠD KONTOVEL organizira v sodelovanju z ZSSDI odbojarski kamp od 30.8. do 10.9., za deklice od letnika 1998 do 2003. Vadba od ponedeljka do petka, od 8.30 do 16.00. Vpisovanje v ponedeljek, 30.8., v telovadnici na Kontovelu. Info: 3383277407.

AŠD SOVODNJE prireja od danes do 20. avgusta mladinski nogometni kamp za otroke od 5. do 12. leta starosti, na novem nogometnem igrišču v Sovodnjih ob Soči; za informacije adsodovndnje@libero.it ali po tel. 335-312083 (Aleksij), 328-3674301 (Rudi), 328-0680499 (Simon).

AKŠD VIPAVA v sodelovanju z ZSSDI-jem organizira na sedežu društva na Peči kotalkarski kamp za otroke od 5. do 11. leta starosti med 30. avgustom in 3. septembrom; informacije in prijave po tel. 333-9353134 ali 0481-33029 (Elena).

NK KRAS vabi vse mlade ljubitelje nogometa, letnike od 1994 do 1999 (naraščajniki, najmlajši in začetniki), ki bi se radi nam pridružili, da čimprej pokličejo na telefonsko številko 3489246311. NK Kras obenem vabi letnike 2000-01-02-03-04 (cicibani in mali cicibani) naj pokličejo na telefonski številki 3280350533 ali na 3289518440. Na voljo bodo vse informacije pred uradnim začetkom sezone.

ŠPORTNO ZDRUŽENJE BOR bo priredilo na Stadionu 1. Maja, poletni športni teden. Potekal bo od 23. do 27. avgusta. Posebna pozornost bo namenjena športnim disciplinam, ki jih društva redno gojijo. To so odbojka, ritmika in košarka. Seveda bo čas za spoznavanje tudi drugih športnih panog in nekaj časa bo odmerjeno zabavi in počitku. Pobuda je namenjena otrokom od 6. do 13. leta starosti. Kontakti, informacije in vpisovanje na: 338-3764446 ali pa mailu: sport.bor@gmail.com.

AŠZ MLADOST v sodelovanju z ZSSDI organizira »Nogometni kamp« od 23. do 28. avgusta na nogometnem igrišču Doberdoba, za otroke od 6. do 13. leta starosti. Vodili bodo specifični trenerji za nogometaše in za vratarje. Zadnji dan Vas čaka presenečenje. Informacije in vpis na tel. št. 339-3853924 (Emanuela) ali na erimic65@tiscali.it.

ZSSDI obvešča, da delujeta urada v Trstu in Gorici s poletnim urnikom (8.00 - 14.00).

Kolesarji SK Devin so nabirali kondicijo v Toblachu

Kolesarji SK Devin so letos priredili v sodelovanju z ZSSDI petdnevne priprave, ki so potekale od 1. do 5. avgusta. Izbrali so gorski letoviščarski kraj Toblach na Južnem Tirolskem, kjer so številne gorske poti, ki so primerne za kolesarjenje. Priprav se je udeležilo pet naraščajnikov (Luca Goldin, Piermarco Grisonich, Alberto Di Giorgio, Peter Sossi in Erik Mozan) in trije najmlajši (Jan Godnič, Tristan Taverna in Matteo Dutti). Skupini sta vodila trenerja Ivan Sossi in Emiliano Paoletti. Dnevno so kolesarili po gorskih in kolesarskih stezah v okolici Toblacha; starejši so se preizkusili tudi na težjih progah. Vreme je bilo večinoma jasno. Če je deževalo, so šli v bazen in v kraje, kjer je bilo lepše vreme. Skupina se je zelo dobro ujela, kljub starostni razliki. Utrudljive treninge so lajšali z večernimi sprehodi v okolico. Spali so v mladinskih prenočišču, ki je bilo še kar skromno, vendar so lepo preživeli dneve, tako da je bila petdnevna izkušnja zelo pozitivna.

Na Stadionu 1. maja so se včeraj zbrali košarkarji Bora Radenske na prvem treningu. Košarkarjem so dobrodošlico izrazili predsednik Bruno Kneipp, športni direktor Lucio Martini in spremljevalec Edi Sosič, na koncu pa je na vrsto prišel še novi trener Boban Popovič: »Najprej bi se rad zahvalil odbornikom, ki so mi zaupali vodenje ekipe v deželni C-ligi. Zame je to enkratni izziv. Pričakujem, da bom tudi pri Boru doživel vsa zadoščenja, ki sem jih že občutil v zamejstvu,« je pojasnil sežanski trener, ki je po letu premora zelo motiviran. Od fantov pričakuje zagnanost, kar je poudaril tudi športni direktor Martini: »Ne želimo tvegati toliko, kolikor smo lani. Letošnji cilji so visoki, in sicer uvrstitev v play-off. Zato temu primeren more biti odnos vseh igralcev.«

Prvi teden priprav bo Popovič izkoristil za spoznavanje igralcev, zato bo bolj košarkarsko usmerjen, nato bodo do deset dni košarkarji nabirali kondicijo pod vodstvom kondicijskega trenerja Miloša Kalca, v nadaljevanju pa bodo treninge popostrile prijateljske tekme in turnirji. Včeraj je bil odsoten pomožni trener Boris Vascotto; nadomeščal ga je Robert Jakomin.

Predsednik Kneipp je prvi trening izkoristil tudi za predstavitev igralcev, ki so se letos pridružili Borovi ekipi, in sicer Attilia Fumarolo, Alana Burnija in Sašo Krčalič. Ekipo bodo sestavljali še Bocicai, Bole, Crevatin, Devčić, Madonia, Pertot in Zanini ter nekateri mladinci, ki so včeraj prav tako začeli s treningi. (V.S.)

Družina Kalister v Trstu

Podoba Trsta v 19. in v začetku 20. stoletja ter narodni preporod tržaških Slovencev

Milan Pahor

1

Uvodne ugotovitve

Preden se lotimo zgodbe o uspehu in zatonu Kalistrove družine v Trstu in delno tudi njihovih sorodnikov Gorupov, bi zapisali nekaj ugotovitev in misli, ki so podobne drobnim sledem, ki nas nato privedejo na glavno pot.

Drobne sledi Kalistrove družine so se do danes ohranile v Narodni in študijski knjižnici v Trstu. Tako hrani Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu spomenico. Gre za podelitev častnega občanstva gospodu Francu Kalistru. Občina Slavina mu je podelila častno občanstvo 3. marca 1889. Ponosni smo, da hranimo omenjeni spomenici iz leta 1889. Nismo pa vedeli, kako sta prišli do nas, saj je medtem prva generacija kulturnih delavcev, ki je delala pri nas v NŠK, žal preminila in se je pretrgalo ustno izročilo. Uganko smo razrešili sredi leta 2008. Ukvarjali smo se s pripravami na študijski dan o Ludwigu Karlu Moserju (profesorju, raziskovalcu, piscu), ki smo ga nato priredili 21. novembra 2008 v deželni konferenčni dvorani Tessitori v Trstu. Tako smo tudi preverili, če NŠK hrani Moserjevo knjigo (Der Karst und seine Hohlen), ki je izšla leta 1890 v Trstu. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da premoremo odlično ohranjen izvod. Želeli smo izvedeti, kako je izvod priromal v našo knjižnico, saj delujemo od leta 1947. Pogledali smo v stare inventarne knjige in odkrili, da je 1. junija 1951 Narodna in študijska knjižnica odkupila 12 knjig in spomenico iz zapuščine Kalister. To ni bil dar, temveč nakup v višini tedanjih 32.200 italijanskih lir.

Ostalo lahko sami pridamo. V letu 1948 je umrl Viktor Kalister brez potomcev. Imetje so očitno začeli prodajati. Omenjeni delček je priromal v Narodno in študijsko knjižnico v Trstu.

Ker govorimo o knjigah, se je pred pravo raziskavo o Kalistrih, pojavila radovednost, kako so slovenski zgodovinarji zabeležili Kalistre in Gorupe v raznih obdobjih.

V knjigi Slovenska novejša zgodovina (iz leta 2005) naletimo na naslednji zapis: »(...) Druga kategorija davkov in dohodkov državnega proračuna so bili posredni davki, trošarine, takse, državni monopol in carine. Najpomembnejše trošarinsko blago so bili sladkor, kava, pivo, vino, žganje in likerji. Te davke so imenovali užitninske davke in jih je država dajala zasebnim podjetnikom v zakup za povprečno odškodnino. Pobiranje užitninske je bil donosen posel, s katerim je obogatela večina veletrgovcev in grosistov (Gorup, Kalister, Luckman). (...)«

Publikacija Zgodovina Slovencev iz leta 1979 nam še bolj bogato postreže s podatki. Janeza Kalistra omenja kar na štirih mestih, Josipa Gorupa pa na dveh. V poglavju Kapitalisti na Slovenskem naletimo na naslednji zapis: »(...) Ivan Kozler, kmečki sin iz Kočevske Reke, oče avtorja prvega zemljevida Slovenije, je obogatel konec napoleonskih vojn s trgovino z južnim sadjem, kupil hiše v Trstu, na Reki, na Dunaju in v Ljubljani ter fevdalno gospodarstvo Ortnek. Janez Kalister, doma iz Slavine, je trgoval z domačimi pridelki, se preselil v Trst, se tu ukvarjal s špekulacijami, prevzemal davčne zakupe in se uvrstil med najbogatejše ljudi na Slovenskem. Ob smrti leta 1864 so cenili njegovo premoženje na 6-7 milijonov goldinarjev. (...)«

V poglavju Domač tuj kapital je zabeležena dejavnost Kalistra in Gorupa: »(...) Velike dobičke je prinašal zakup davkov, predvsem deželnih dklad, ki so jih imeli posamezniki v svojih rokah, dokler jih ni konec 19. st.

prevzela dežela sama. Iz vrst teh zakupnikov so izšli največji slovenski podjetniki te dobe kot npr. Kalister, Hočevnar in Gorup. (...)«

V poglavju Vloga Trsta je slovenski zgodovinar zapisal naslednjo ugotovitev: »(...) Slovenska buržoazija v tržaškem pomorstvu in industriji ni bila močnejše zastopana. Vendar so se že prvi slovenski kapitalisti, kakor na primer Janez Kalister in Josip Gorup, vključevali v pomorstvo in so bili lastniki ladijskih deležev. (...)«

In še v poglavju Slovensko gospodarstvo med dvema vojnama je Kalistrova sled: »(...) Ko se je sredi 19. st. izoblikoval, bil zapisan in propagiran program Zedinjene Slovenije in je dobil celo svoje zemljepisne meje, je bil to predvsem kulturni, prosvetni in politični program. Za oris nacionalnega gospodarskega programa je bilo treba še veliko praktičnega dela. Tu ne mislimo toliko na industrijsko dejavnost Terpinca, na veletrgovsko aktivnost Kalistra in Gorupa ter na druge naše ljudi podobnega formata, ampak tudi na razvoj združništva, za katerega sta veliko storila brata Vošnjak, proti koncu 19. st. še Janez Evangelist Krek, Etbin Kristan in drugi. Prav na začetku 20. st. ljudje okrog Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani, za njimi moške pri Jadranski banki v Trstu. Daleč nazaj v zgodovino sega spoznanje, da slovensko ljudstvo, pozneje slovenski narod, ne more gospodarsko dobro uspevati brez morja. (...)«

Omemba Kalistra pri zgodovinarju Josipu Malu (iz prve polovice 20. stoletja). V poglavju Trgovina in obrt v knjigi Zgodovina slovenskega naroda je zgodovinar Josip Mal tako le zapisal: »(...) Zavedajoč se dejstva, da poseduje Trst ogromno večino vse trgovine z inozemstvom, je država uredila tržaško luko za vse vrste parnikov, zasula je plitvine, napravila pomole in skladišča ter podpirala ladjedelnštvo. (...) Večina tržaškega prebivalstva je na ta način živela od trgovine, bodisi naravnost ali pa posredno. Tudi podeželje se je oprijelo kupčije in marsikdo si je pri tem nabral veliko imetje (n. pr. Ivan Kalister, rojen v Slavini leta 1806, umrl leta 1864). (...)«

Ob teh zanimivih zapisih slovenskih zgodovinarjev beležimo na drugi strani sprenevedanje in površnost nekaterih italijanskih tržaških raziskovalcev zgodovine mesta.

V letu 2003 (ponatis pa v maju 2007) je izšla obsežna publikacija z naslovom Trieste nascosta (Raccolta illustrata di curiosità tra vie, androne, piazze della città e dintorni). V slovenskem prevodu bi lahko tako rekli: Skriti (ali nevidni) Trst (Ilustrirana zbirka podatkov pri potovanju skozi ulice, trge mesta in okolice). Avtorja knjige sta Armando Halupca in Leone Veronese. Trieste nascosta je obsežna publikacija, ki na 440 straneh (v ponatisu 462) opisuje 370 (v ponatisu pa 400) značilnih ali pomembnih točk mesta in okolice.

Na strani 178 je opisana 138. zanimivost mesta. Nanaša se na palačo Kalister (Palazzo Kalister) na Trgu Svobode števil. 2 (Piazza della Libertà, takrat Piazza della Stazione). Pod fotografijo omenjene palače je kratek oris. V prvih vrsticah je naveden točen podatek, da je bila palača dograjena leta 1884 po načrtu arhitekta Zabea, ki je bil po rodu iz Trsta. Ostali podatki pa so pomešani in zgrešeni. Avtorja navajata, da je dal palačo zgraditi Giuseppe Kalister. Kot vemo je Janez Kalister preminil že leta 1864, torej dvajset let prej. V orisu je omenjen tudi Anton Kalister, ki naj bi po rodu izhajal iz Odesa na Krimskem polotoku (takrat carska Rusija, danes Ukrajina). Mi pa dobro vemo, da so bili Kalistri po rodu iz Slavine (obči-

Portret Janeza Nepomuka Kalistra (okrog leta 1840)

na Postojna), kot pravilno povedo podatki iz tržaškega anagrafskega urada. Naročnik palače je bil veleposestnik Franc Kalister, njegov oče pa je bil Andrej Kalister.

Žal je v Trstu še vedno prisotna miselnost, da je nemogoče, da bi bil Slovenec uspešna osebnost, ki se lahko uveljavi v italijanskem Trstu.

Narodni preporod tržaških Slovencev se od srede 19. stoletja pa vse do prvega desetletja 20. stoletja prepleta z mnogimi dejavniki. Nosilci narodnega gibanja so posamezniki in organizirane ustanove, ki potegnejo za seboj večino pripadnikov lastnega naroda. Mnogi ljudje ostanejo ob strani, vendar po svoje pripomorejo k omenjenemu procesu, ne glede na dejstvo, da niso nosilci nekega gibanja. So lahko opazovalci, so pa lahko tudi občasni akterji, ko se porajajo določene pobude.

Morda je to primer pripadnikov družine Kalister. Niso bili nosilci narodnega razvoja in preporoda, so pa sodelovali odgovorno, ko so bili naprošeni. Vsekakor so čutili pripadnost svojemu slovenskemu narodu.

Trst: priseljevanje, trgovanje, podjetnost. Od gospodarske rasti do narodnega preporoda

Druga polovica 19. stoletja je bilo obdobje priseljevanja v mesto Trst, ki je nudilo obilo možnosti, saj je bilo takrat v velikem in naglem razvoju. V italijanskem letopisu, ki ga je izdala tržaška knjigarna Julius Dase za leto 1870, je omenjeno, da je bilo v te-

danjem Trstu 125 slovenskih trgovcev. Če upoštevamo, da Italijani in Nemci (Dase je bil Nемец) radi dosledno manjšajo slovensko prisotnost in da mnogi Slovani v Trstu iz raznih razlogov radi prikrivajo svojo narodnost, pridemo kmalu do zaključka, da je bilo v Trstu vsaj dvakrat toliko slovenskih oziroma slovenskih trgovcev.

Če bi bili vsi v Trstu prisotni trgovci in podjetniki tako kremeniti in dosledni kakor lastnik žganjarne Počkaj, ki je bila na vogalu ulic Ghega in Rittmayer in ki je nosila samo slovenski napis "Žganje in slaščice", bi bila slovenska podjetnost nedvomno bolj vidna.

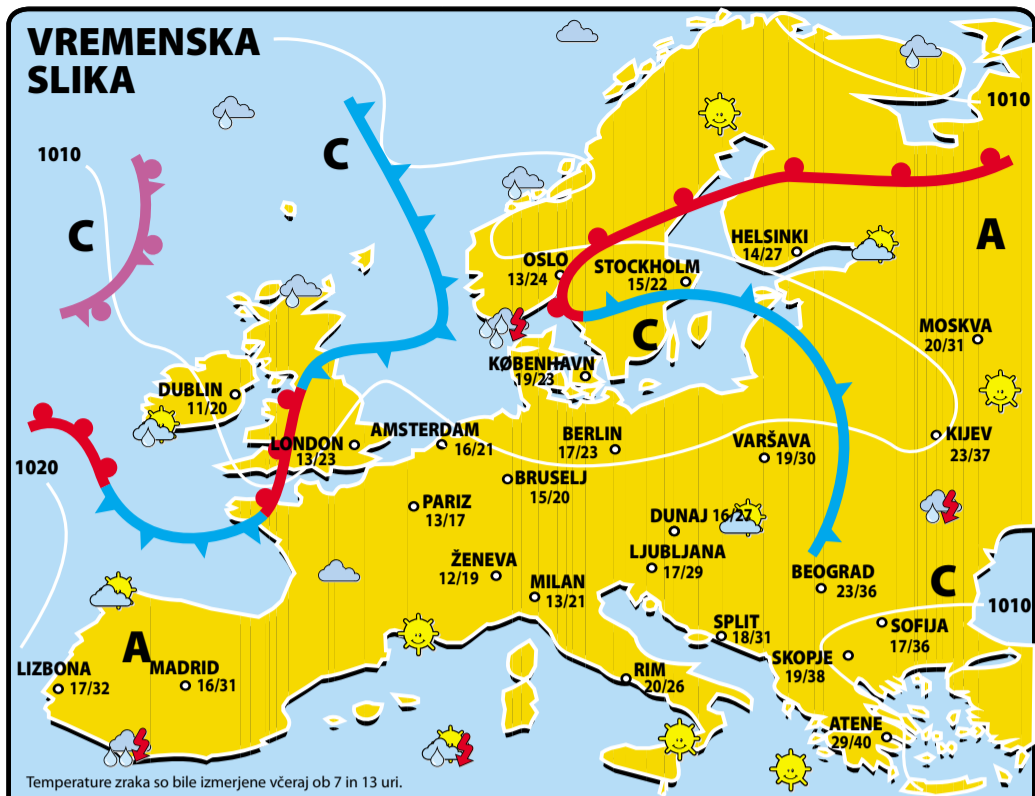
Tako je bila leta 1870 v stolni cerkvi sv. Justa vsako nedeljo in vsak praznik maša s slovensko pridigo in slovenskim petjem.

Izmed pionirjev slovenske podjetnosti je ostal Tržačanom v spominu na prvem mestu Janez Nepomuk Kalister.

Med slovenskimi priseljenci v Trstu ni manjkalo takih, ki so si s podjetnostjo in spretnostjo pridobili prava bogastva in se povzpeli v sam vrh mestne gospodarske elite. Lahko omenimo primer trgovskega podjetnika Franca Tadeja Reje (tudi Reyer) (1760-1855), po rodu iz Kanalske doline, člana tržaške Borze in predsednika Avstrijskega Lloydja; pa ladjarja Henrika Angela Jazbeca in vrste uspešnih tovarnarjev: Mahnič (predilnica), Metlikovec (tovarna strojev), Polak (tovarna mila), Vodnik (tovarna loja). Med uspešne podjetnike kapitaliste lahko uvrstimo tudi Ivana Kozlerja, lastnika večjega števila stavb v Trstu.

Podjetnost, trgovanje, pomorska trgovina so bili sestavni del hitre rasti mesta. Prvi slovenski pomorščaki so bili sinovi slovenskih ribičev med

Barkovljami in Štivanom. Proti koncu 18. stoletja so začeli njihovi sinovi stopati v službo bogatih trgovcev, ki so imeli svoje ladje in so pluli z njimi ob obalah Jadrana in Sredozemlja, pozneje pa odhajali po morju daleč proč v svet. Niso bili redki primeri tudi kakega slovenskega trgovca iz zaledja, ki si je kupil ladjo in si nato ustvaril trdno trgovsko in pomorsko postojanko v Trstu in na Reki. Tak trgovec je bil Franc Rakovec (1697-1760), ki si je najprej kupil ladjo na Reki, kasneje ga srečamo tudi v Orientalski družbi v Trstu. S pomorsko trgovino se je ukvarjal oče znanega mecena Žige Zoisa Michele Angelo (Mihael Angel) Zois, ki je leta 1745 prodal svojo ladjo Petru Tomaševiću s Pelješca. Med mnogimi priseljenci iz Dalmacije in balkanskega polotoka je imel posebno trgovsko srečo Jovo Kurtović, po rodu iz Sarajeva. V Trst je prišel bos, okoli leta 1800 pa je bila družina Kurtović že ena najbolj bogatih v mestu. Imela je v lasti več desetnih jadrnic. Prav tako okoli leta 1800 je spadal med najbogatejše meščane Jurij Prešeren, veletrgovec z žitom. K še hitrejši rasti mesta so pripomogle tudi boljše povezave. Najprej izgradnja železnice Dunaj-Gradec-Ljubljana-Trst, ki je bila izročena prometnemu leta 1857. Skoraj enakega pomena za Trst je bila dograditev Sueškega prekopa leta 1869. Takrat je bila že v zatonu doba velikih jadrnic. Pomorsko trgovanje je slonelo do takrat predvsem na dalmatinskih jadrnicah. V gradnji jadrnic so prednjačili domačini z otoka Lošinj. Tam je bila zibelka znane družine Cosulich, ki so bili v mladih letih Hrvati (Kozulić), nato so se preselili v Trst, kjer so obogateli in se poitalijančili.

Vremenska fronta nad Alpskim območju se bo v torek premaknila proti Polski. Anticiklon se bo že v sredo pojavil v višinah. Ozračje bo bolj stanovitno, v srednjih in nižjih plasteh pa bo bolj vlažno, zlasti v sredo ob prihodu jugozahodnih vetrov.

Nad severnim Atlantikom in južno Skandinavijo je območje nizkega zračnega pritiska, nad Alpami je nastalo šibko območje visokega zračnega pritiska. Z jugozahodnim vetrom doteka k nam v višinah malo toplejši in še razmeroma vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA
 Sonce vzhaja ob 6.07 in zahaja ob 20.10
 Dolžina dneva 13.03

BIOPROGNOZA
 Danes bo vreme le najbolj občutljivim občasnovo povzročalo z vremenom povezane težave.

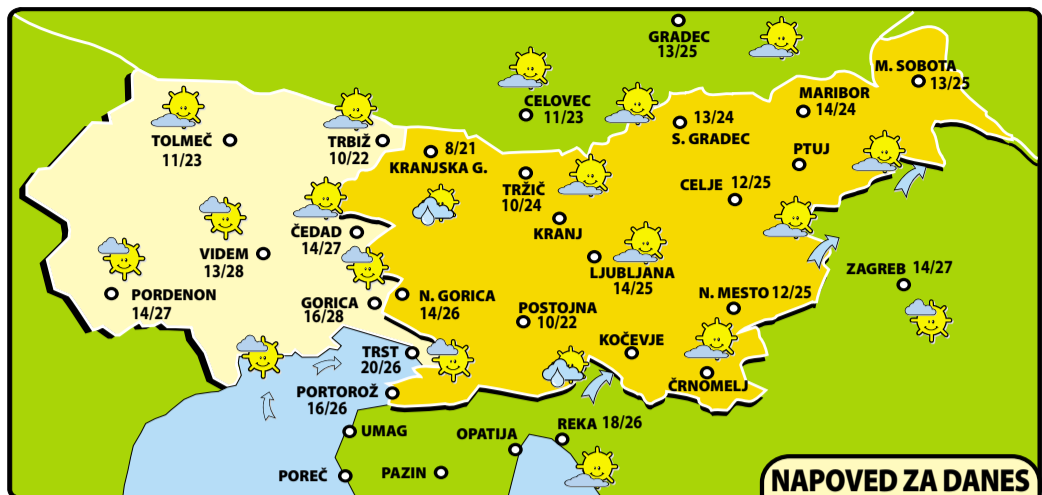
MORJE
 Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 24,8 stopinj C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	2	2000 m	8
1000 m	16	2500 m	6
1500 m	11	2864 m	4

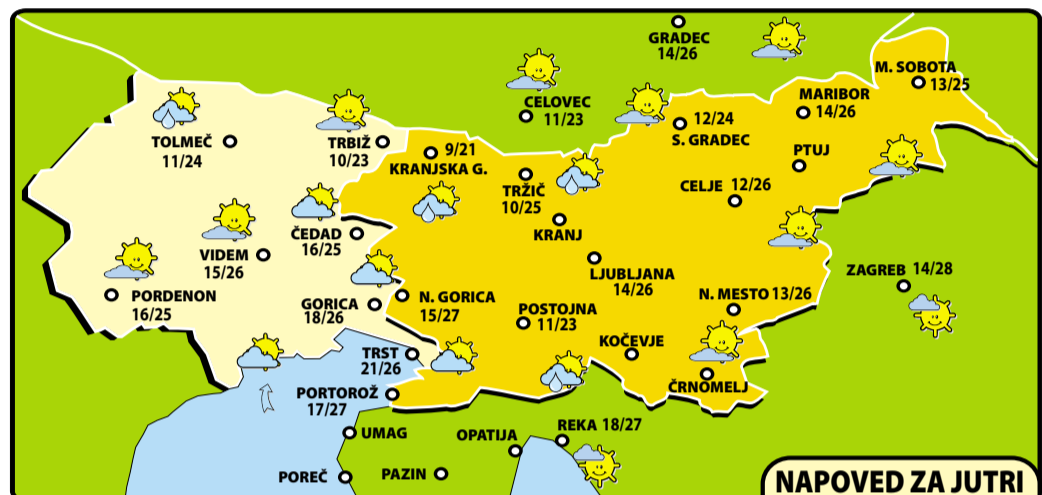
UV INDEKS
 UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 7 in v gorah 8.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

V nižini in ob morju bo prevladovalo jasno ali zmerno oblačno vreme. Oblačnost se bo lahko občasnovo okrepila. V hribih bo dopoldne zmerno oblačno, popoldne pa spremenljivo vreme. Ponekod se bo lahko pojavila kakšna kratkotrajna padavina.

Delno jasno bo. V gorskem svetu zahodne Slovenije bo bolj oblačno, tam se bodo še pojavljale krajevne padavine, deloma plohe. Čez dan bo ponekod pihal jugozahodni veter. Najnižje jutranje temperature bodo od 8 do 14, ob morju 16, najvišje dnevne od 21 do 26 stopinj C.

Na obali bo dopoldne spremenljivo, popoldne pa zmerno oblačno; od morja bodo pihali tudi krajevni vetrovi. V nižini bo spremenljivo. V hribih bo spremenljivo do oblačno. Na Trbiškem bo vreme lepše.

Jutri in v četrtek bo na vzhodu sončno. Drugod bo delno jasno s spremenljivo oblačnostjo, predvsem v hribovitih predelih zahodne Slovenije bodo čez dan možne posamezne plohe.

AGRA

21. – 26. 8. 2010
Gornja Radgona
 Od sobote do četrтка, od 9.00 do 19.00 ure!

48. mednarodni kmetijsko-živilski sejem

Naravnost na mizo!

OSEBNA IZKAZNICA

- število razstavljalcev 1.690
- število sodelujočih držav 25
- razstaveni prostor v halah 22.700 m²
- zunanji razstaveni prostor 25.800 m²
- razstave živali 2.600 m²
- vzorčni nasadi, maneža, predstavitevni prostor 15.000 m²
- število obiskovalcev v letu 2009 130.000

HALA A
 živila, razstava "Kupujem slovensko" (na skupnem razstavnem prostoru se predstavlja s svojimi blagovnimi znamkami in degustacijami 50 slovenskih podjetij), GZS, Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, OZS, kolektivne gospodarske predstavitve tujih držav

HALA A1
 Bionalni mednarodni sejem embalaže, tehnike pakiranja in logistike INPAK razstava "Slovenski oskar za embalažo 2010", razstava "Najboljše iz BIO 21", razstava regionalne kulinarčne ponudbe iz Avstrije

HALA A2
 sredstva za prehrano in zdravstveno varstvo živali ter rastlin, oprema in orodja za kmetijstvo, blago za široko porabo

HALA B
 MKGP RS, Svetovanja, okrogle mize, predavanja, predstavitve primerov dobre prakse, pogovori z ministrom, KGZS, strokovne in poslovne institucije, semena

HALA BI
 osebna in dostavna vozila

HALA B2 - AGROLAND
 popoldanski zabavni program za otroke: 21., 22. 8. od 12.00, 23.-26. 8. od 14.00 večerni program z glasbenimi zvezdami: vsak dan od 19.00

HALA C1
 stavbno pohištvo, strešne kritine, obnovljivi viri energije, izdelki domače obrti

HALA C2
 stroji in oprema za živilskopredelovalno industrijo, oprema za gastronomijo, hlevska oprema, kmetijska oprema in orodja

HALA C3 - "Salon vino Slovenija"
 predstavitev in pokušnja slovenskih vin

HALA D - Doživimo podeželje
 slovenska regionalna kulinarčna, rokodelska in turistična ponudba, naravni parki, zelišča, pokušnje

D1 - razstava prašičev
 voden ogled po razstavi prašičev: vsak dan ob 11.00 (21. 8. ob 14.00, 25. 8. odpade)

D2 - razstava konj
 razstava slovenskih avtohtonih pasem domačih živali, degustacija

VH - Vinski hram
 razstava in pokušnja ocenjenih vin 36. odprtega državnega ocenjevanja vin VINO Slovenija Gornja Radgona 2010, pogovor z vinsko kraljico Slovenije 2010: »Vino in mladik«, vsak dan razen 21. 8. od 14.00 do 14.30

I - 5: DVORANE ZA STROKOVNE POSVETE, PREDAVANJA, OKROGLE MIZE, PREDSTAVITVE...

ZUNANJI PROSTORI
 kmetijska mehanizacija, orodja in oprema, hlevska oprema, vinogradniška oprema, osebna vozila

NI - gozdno parkovni nasad
 razstava lesov in delavnice »Gozdna šola«, ustvarjalne delavnice, degustacije, nastopi glasbenikov, prodaja podeželskih izdelkov, zdrava prehrana, turizem, naravna in kulturna dediščina...

IZBERITE PROSTOR IN ČAS POSLOVNI IN NAJLEPŠIH DOŽIVETIJ!

N2 - vzorčni nasadi
 vrtnine, zelišča, slovenske avtohtone, domače in udomačene rastline

N3 - vzorčni nasad
 slovenski trsn izbor

N4,5 - vzorčni nasad
 hibridi koruze in vrtnin

Maneža,
 revija goveje živine vsak dan ob 13.00, revija konj vsak dan ob 10.00 (24. 8. ob 9.00) in 15.00 (razen 25. 8.), revija drobnice in prikaz striženja ovac 25. 8. ob 15.00

DP - demonstracijski prostor
 državno sekaško tekmovanje lastnikov gozdov 22. 8., prikaz izdelave lesnih sekancev 23. in 24. 8. ob 11.00 in 15.00

P - prireditveni prostor
 predstavitev skulpture konja iz trte slikarke in kiparke Tamare Vogrin, Eko tržnica 21. 8., nastop folklornih skupin: iz Češke, Kunstnih Prekov ter Cven in Lešček Veržej 21. 8. ob 13.00,

tekmovanje v plesanju polke
 21. 8. ob 15.00,
 tržnica medu in medenih izdelkov 22. 8.,
 revija narodnih noš in oblačil 22. 8. ob 15.00,
 tekmovanje v vlečenju vrvi 22. 8. ob 17.00,
 tržnica "Dobrote slovenskih kmetij" 23., 24., 26. 8.,
 kmečka tržnica »Podeželje na sejmu« 25. 8.,
 zaključek akcije "S kmetije za vas" 25. 8. ob 14.00.,
 tehtanje najtežje buče 25. 8. ob 16.00,
 1. srečanje starodobnih traktorjev Steyr 26. 8. ob 15.00

T - tekmovalni prostor
 tekmovanje v tradicionalni košnji trave 22. 8. ob 9.00,
 tekmovanje "Človek proti traktorju" 22. 8. ob 10.00,
 traktorski rodeo 23. 8. ob 10.00

Celoten program dogajanja in druge informacije o sejmju:
<http://www.pomurski-sejem.si>

* organizatorji si pridružujejo pravico morebitne spremembe programa